

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ**

«ESIL UNIVERSITY» МЕКЕМЕСІ

ESIL
UNIVERSITY

Бекітемін

«Esil University» Мекемесінің Ректоры

А.А. Таубаев

2025 ж.

**6В04203 - «Экономикалық қауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету»,
білім беру бағдарламасы бойынша білім алушылардың «Мемлекет және
құқық теориясы», «ҚР Қылмыстық құқық», «ҚР Қылмыстық іс жүргізу
құқығы» пәндерінен қорытынды аттестаттаудың кешенді емтихан**

БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана, 2025

Кешенді емтихан (қорытынды аттестаттау) бағдарламасы 6B04203 - «Экономикалық қауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету» БББ бойынша 20.07.2022 ж. №2 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты және модульдік білім беру бағдарламалары негізінде әзірленді.

Кешенді емтихан (қорытынды аттестаттау) бағдарламасы «Құқық» кафедрасының отырысында талқыланды.

Хаттама № 6 «19» 01 2025 ж.

«Құқық»
кафедрасының меңгерушісі

А.К. Қалиев

Бағдарлама Қолданбалы ғылымдар факультеті Кеңесінің отырысында мақұлданды.

Хаттама № 6 «22» 01 2025 ж.

Төраға

А.А. Мухамеджанова

Бағдарлама «Esil University» Мекемесінің Ғылыми-әдістемелік Кеңесінің отырысында мақұлданды.

Хаттама № 6 «23» 01 2025 ж.

Төраға

С.Б. Мақыш

Бағдарлама «Esil University» Мекемесінің Ғылыми Кеңесінің отырысында бекітілді.

Хаттама № 8 «23» 02 2025 ж.

КІРІСПЕ

6B04203 - «Экономикалық қауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету» білім беру бағдарламасы бойынша кешенді емтиханның мақсаты –білім алушылардың жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында көзделген оқу пәндерінің көлемін менгеру дәрежесін, олардың жалпы құқықтық міндеттерді шешудегі құзыреттілігін айқындау, сондай-ақ практикалық заң қызметін жүзеге асыру кезінде дербес шешімдер қабылдау кабинетін бағалау және оларды дәл және дәлелді түрде баяндай білу болып табылады.

Осындай емтиханның көмегімен бітіруші мамандардың теориялық және практикалық даярлығының білім беру бағдарламаларының белгіленген талаптарына сәйкестігі деңгейі тексеріледі. 6B04203 - «Экономикалық қауіпсіздікті құқықтық қамтамасыз ету» білім беру бағдарламасы бойынша кешенді емтиханға үш пән бойынша сұрақтар енгізілді: «Мемлекет және құқық теориясы», «ҚР Қылмыстық құқығы» (жалпы және ерекше бөлімдер), «ҚР Қылмыстық іс жүргізу құқығы».

Бағдарламада тақырыптардың мазмұны, сұрақтар тізімі және әр пән бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі көрсетілген.

«Мемлекет және құқық теориясы» пәні бойынша бағдарлама

Тақырып 1. Мемлекет және құқық теориясының пәні мен әдістемесі

Мемлекет және құқық теориясы пәнінің ерекшеліктері қандай. Мемлекет және құқық теориясы қандай функцияларды орындайды. Мемлекеттік-құқықтық құбылыстарды зерттеуде қолданылатын ғылыми әдістерді атаңыз. Заң ғылымдарының жүйесі қандай бөліктерден тұрады.

Тақырып 2. Мемлекет пен құқықтың пайда болуы

Жалпы жүйенің негізгі белгілері мен ерекшеліктерін атаңыз. Рулық жүйеде адамдардың қарым-қатынасын қандай нормалар реттеді. Мемлекеттің пайда болуының негізгі теориялары қандай. Құқықтың пайда болуының негізгі теорияларын атаңыз. Мемлекеттің пайда болуының Шығыстық жолы мен Батыстық жолының айырмашылығы неде.

Тақырып 3. Мемлекеттің түсінігі мен белгілері. Мемлекеттің мәні мен функциялары.

Мемлекеттің негізгі белгілерін бөліп көрсетіңіз. Мемлекеттің басқа бірлестіктер мен ұйымдардан басты айырмашылығын атаңыз. Мемлекеттік билікті жүзеге асырудың негізгі әдістері қандай. Мемлекеттің мәнін сипаттаңыз. Қазіргі демократиялық мемлекеттердің мәні неде. Мемлекет функцияларын анықтаңыз және олардың түрлерін бөлектеңіз. Мемлекет функцияларын жүзеге асырудың қандай формалары бар. Қазіргі демократиялық мемлекеттердің маңызды функциялары қандай

Тақырып 4. Мемлекет түрлері және түрлері. Мемлекет нысандары

Мемлекет типологиясы дегеніміз не. Мемлекет типологиясының заң ғылымы үшін маңызы қандай. Мемлекет типологиясына формациялық көзқарасты сипаттаңыз. Мемлекет типологиясына өркениеттік көзқарасты сипаттаңыз. Өркениеттердің ұйымдастырылу деңгейіне қарай жіктелуін анықтаңыз. Көшпелі мемлекеттің ерекшеліктерін бөліп көрсетіңіз. Қазақ хандығының мазмұнын ашыңыз. Мемлекет типологиясының басқа түрлерін ашыңыз. Мемлекет формасы туралы түсінік беріңіз. "Мемлекет формасы" санатының мәні неде. Басқару формасы туралы түсінік беріңіз. Республикалар монархиядан қалай ерекшеленеді. Мемлекеттік құрылымның формасы туралы түсінік беріңіз. Саяси режим ұғымын ашып, оның түрлерін атаңыз

Тақырып 5. Мемлекет механизмі. Принциптері. ҚР мемлекеттік органдарының жүйесі.

Мемлекет механизмін анықтаңыз. Мемлекеттік аппарат қызметінің нысандары қандай. Мемлекеттік орган дегеніміз не. Оның ерекшеліктерін атаңыз. Мемлекеттік органдарды жіктеу негіздерін атаңыз. Принцип дегеніміз не. Сіз мемлекеттік аппараттың ұйымдастырылуы мен қызметінің қандай принциптерін білесіз. Кім Қазақстан Республикасының Президенті болып сайлана алады. Президент қандай өкілеттіліктерге ие. Республиканың жоғары өкілді органының құрылымын ашыңыз. Парламент палаталарының құрылу тәртібін көрсетіңіз. Парламент қандай функцияларды жүзеге асырады. Үкімет

калай құрылады. Үкімет қандай өкілеттіліктерге ие. ҚР Конституциясын қолданыңыз. Қазақстан Республикасының сот жүйесін ашыңыз. Судьяларды тағайындау тәртібі қандай. Кім судья бола алады. Конституциялық соттың негізгі мақсатын ашыңыз. ҚР Құқық қорғау органдарының жүйесін қысқаша ашып көрсетіңіз. Қазақстан Республикасы Конституциясының 77-бабының 3-тармағында көрсетілген сот төрелігі принциптерінің мазмұнын талқылаңыз.

Тақырып 6. Азаматтық қоғам және құқықтық мемлекет

Құқықтық мемлекеттің негізгі идеялары тұжырымдалған ойшылдардың есімдері мен олардың шығармаларын атаңыз. Билікті бөлу принципінің мәні мен басты мақсаты неде. Бақылау және тепе-теңдік жүйесін сипаттаңыз. Вето дегеніміз не. Абсолютті және салыстырмалы ветоның айырмашылықтары қандай. Импичмент дегеніміз не. ҚР президентіне импичмент көрсетудің негіздері қандай. "Азаматтық қоғам" ұғымына анықтама беріңіз. Құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғамның арақатынасы қандай. Азаматтық қоғамның құрылымы қандай. Азаматтық қоғамның белгілерін атаңыз.

Тақырып 7. Құқықтың түсінігі, мәні және функциялары. Құқық белгілері мен принциптері

Құқықты анықтаңыз және оның негізгі белгілерін бөлектеңіз. Құқықтың мәні неде. Құқықтың мәні неде. Объективті және субъективті құқықтың арақатынасы қандай. Бұл қоғамдық құқыққа қатысты. Жеке құқықтың ерекшелігі неде. Құқықты түсінудің әртүрлі ғылыми тәсілдерін сипаттаңыз. Құқық функцияларын бөлектеңіз. Құқықтық принциптердің маңызы қандай. Олардың түрлерін көрсетіңіз.

Тақырып 8. Құқық көздері (нысандары). Құқық нормалары

Құқық нормасының ерекшеліктерін сипаттаңыз. Құқық нормасының ішкі құрылымы қандай. Құқық нормаларының негізгі түрлерін бөліп көрсетіңіз. Құқық нормасы мен нормативтік құқықтық актінің баптарының арақатынасын сипаттаңыз. Бұл құқық формасы деп түсініледі. "Форма" және "құқық көзі" категорияларының арақатынасы қандай. Құқық формаларының түрлерін атаңыз және әр түрді сипаттаңыз. Құқықтық әдет-ғұрыптардың құқық көзі ретіндегі ерекшелігі неде. Нормативтік құқықтық актіні анықтаңыз және оның түрлерін сипаттаңыз. Заңға тәуелді актінің анықтамасын беріңіз. Нормативтік-құқықтық актінің уақыт, кеңістік және адамдар шеңберіндегі әрекеті қандай.

Тақырып 9. Құқық жүйесі. Заң шығару. Заңнаманы жүйелеу және заң техникасы

Құқық жүйесін анықтаңыз және оның элементтерін сипаттаңыз. Құқықтың негізгі салаларын жіктеңіз. Заң институты дегеніміз не. Құқықтың негізгі салаларына қысқаша сипаттама беріңіз. Заң шығарудың анықтамасын беріңіз. Заңнама заң шығарудан несімен ерекшеленеді. Заң шығару принциптерін сипаттаңыз. Заң шығарудың субъектілері қандай. Заңнамалық процесті сипаттаңыз. ҚР Конституциясының 61-бабына сәйкес Қазақстан Республикасында заң шығару бастамасы құқығы кімге тиесілі. ҚР Конституциясы бойынша заңдарды қабылдау тәртібі қандай. Заңнамалық

актілерді жүйелеу түрлерін атаңыз. Заңнаманы жүйелеудің басты мақсаты қандай. Заң техникасына анықтама беріңіз. Оның мәні неде.

Тақырып 10. Құқықты іске асыру

Құқықтың орындалуына анықтама беріңіз және оның нысандарын ашыңыз. Құқықтың негізгі мақсаты неде және оның негізгі функциялары қандай. Заңды қолданудың ерекшеліктері қандай. Құқықты қолдану субъектісі кім бола алады. Құқықты қолдану кезеңдерін атаңыз, әр кезеңге сипаттама беріңіз. Қолдану актісінің құрылымын ашыңыз. Заңдағы олқылықтардың себебі неде? Оларды жою жолдарын атаңыз. Құқықтың қай саласында заңның ұқсастығы мен заңның ұқсастығына тыйым салынады. Заңды қалыңдыстарды шешу жолдарын атаңыз. Халықаралық жеке құқықтың ерекшеліктері қандай.

Тақырып 11. Құқықты түсіндіру

Құқықты түсіндірудің мағынасын ашыңыз. Құқықты түсіндіру түрлерін бөлектеңіз. Түсіндірудің мәні неде-түсіндіру. Өздеріңіз білетіндей, "ҚР Конституциялық соты ҚР Конституциясының ресми түсіндірмесін береді".

Тақырып 12. Құқықтық сана және құқықтық мәдениет. Құқықтық нигилизм. Құқықтық тәрбие.

Құқықтық сана ұғымын және оның құқық үшін маңыздылығын ашыңыз. Құқықтық сана қандай функцияларды орындайды. Құқықтық сана элементтерін ашыңыз. "Құқықтық мәдениет" термині қалай түсініледі. Құқықтық мәдениет пен құқықтық мемлекеттің байланысы қандай. Құқықтық нигилизмнің себептерін бөліп көрсетіңіз. Құқықтық нигилизмнің қоғам мен мемлекет үшін қауіптілігі қандай. Құқықтық тәрбие ұғымын ашыңыз. Қазақстанда құқықтық тәрбие өткізілуіне баға беріңіз.

Тақырып 13. Құқықтық қатынас

Құқықтық қатынастардың әлеуметтік қатынастардың бір түрі ретіндегі ерекшелігі неде. Құқықтық қатынастардың түрлерін атаңыз. Құқықтық қатынастардың құрылымы қандай. Құқықтық қатынастардың заңды алғышарттарын ашыңыз. Құқықтық қатынастардың субъектілеріне анықтама беріңіз және олардың түрлерін атаңыз.

Тақырып 13. Құқықтық қатынас

Құқықтық қатынастардың әлеуметтік қатынастардың бір түрі ретіндегі ерекшелігі неде. Құқықтық қатынастардың түрлерін атаңыз. Құқықтық қатынастардың құрылымы қандай. Құқықтық қатынастардың заңды алғышарттарын ашыңыз. Құқықтық қатынастардың субъектілеріне анықтама беріңіз және олардың түрлерін атаңыз.

Тақырып 14. Заңды мінез-құлық, құқық бұзушылық және заңды жауапкершілік

Заңды мінез-құлықтың ерекшеліктерін бөлектеңіз. Негізден мінез-құлықтың заңдылығы көбірек байланысты. Заңды мінез-құлық түрлерін атаңыз. Құқық бұзушылықты анықтаңыз және оның белгілерін көрсетіңіз. Қылмыс пен теріс қылық арасындағы айырмашылық неде? Құқық бұзушылық құрамы туралы түсінікті ашыңыз. Заңды жауапкершіліктің дегеніміз не және оның түрлері қандай. Бұл заңды жауапкершіліктің басталуына негіз болып

табылады. Заңды жауапкершіліктің мақсаты, функциялары мен принциптері қандай. Заңды жауапкершілік пен басқа да мемлекеттік мәжбүрлеу шараларының арасындағы айырмашылықты көрсетіңіз. Қандай жағдайлар әрекеттің заңсыздығын жоққа шығарады.

«Мемлекет және құқық теориясы» пәні бойынша сұрақтар

1. Мемлекет және құқық теориясының пәні мен әдістемесі
2. Мемлекет нысаны: жалпы сипаттама.
3. Құқықтың түсінігі мен мәні
4. Құқық принциптерінің түсінігі мен түрлері.
5. Құқықтың функциялары.
6. Құқық нысандарының (көздерінің) түсінігі мен түрлері.
7. Нормативтік актілердің уақыт бойынша, кеңістікте және адамдар шеңбері бойынша қолданылуы.
8. Заң шығарудың түсінігі, принциптері мен түрлері.
9. Құқық нормаларының түсінігі мен белгілері. Құқық нормасының құрылымы.
10. Құқықтық қатынастардың түсінігі, белгілері мен түрлері.
11. Заңды фактілер.
12. Құқықтық қатынастар субъектілері: жалпы сипаттама.
13. Құқықтық қатынастар объектілері: жалпы сипаттама.
14. Субъективті құқықтар мен заңды міндеттердің түсінігі мен құрылымы.
15. Құқықты іске асыру: жалпы сипаттама.
16. Құқық нормаларын қолдану актілері
17. Құқық нормаларын түсіндіру: түсінігі мен түрлері.
18. Құқық нормаларын түсіндіру әдістері мен көлемі.
19. Құқықты түсіндіру актілері.
20. Құқықтағы олқылықтар; оларды жою және жою түсінігі мен тәсілдері.
21. Заңды қажығыстар және оларды жою жолдары.
22. Заңды мінез-құлық түсінігі мен түрлері.
23. Құқық бұзушылықтың түсінігі, белгілері мен түрлері.
24. Құқық бұзушылықтың заңды құрамы.
25. Құқықтық жауапкершіліктің белгілері мен негіздері туралы түсінік.
26. Заңды жауапкершіліктің мақсаты, принциптері мен функциялары.
27. Заңды жауапкершілік түрлері.
28. Әрекеттің заңсыздығы мен заңды жауапкершілікті болдырмайтын жағдайлар.
29. Заңдылықтың түсінігі, принциптері мен кепілдіктері.
30. Құқықтық реттеу механизмі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Биекенов Н.А., Сәлкебаев Т.С. Мемлекет және құқық теориясы. Дәрістер курсы. – Алматы, 2022. – 392 б.
  2. Тураев А.В., Ахметова Н.С., Какимова М.Ш. Теория государства и права. Учебное пособие. – Алматы, 2022. – 179 с.
  3. Венгеров А. Б. Теория государства и права. Учебник. 14-е изд., стер. М: Дашков и К, 2021.
  4. Бакарджиев Я. В., Ромашов Р. А., Рыбаков В. А. Теория государства и права. Учебник. В 2 частях. Часть 1. М: Юрайт, 2017.
  5. Кулапов, В. Л. Теория государства и права: учебник / В.Л. Кулапов. — Москва: КноРус, 2022.
  6. Ибраева А.С., Ибраев Н.С. Теория государства и права. Алматы, 2007.
  7. Лазарев В. Теория государства и права ЮРАЙТ-ИЗДАТ, 2012
  8. Бошно С. В. Теория государства и права. Учебник. М: Юстиция. 2018.
- Дополнительная литература:**
1. Актуальные проблемы теории государства и права. Учебное пособие / под ред. Шагиева Р. В. М: Норма, Инфра-М, 2015
  2. Булгакова, Д. А. Теория государства и права [Текст] / Д. А. Булгакова. - Алматы: NURPRESS, 2011. - 114 с.
  3. Гавриков В. П. Теория государства и права. Смена парадигмы. М: Проспект, 2017
  4. Зарещкий А. М., Долгих Ф. Г. Теория государства и права. Учебник. М: Издательский дом Университета "Синергия". 2018

**Қазақстан Республикасының қылмыстық құқығы (Жалпы бөлім)»
пәні бойынша бағдарлама**

**Тақырып 1: Қылмыстық құқық түсінігі, міндеттері және жүйесі.
Қылмыстық құқық ғылымы және қылмыстық заң**

Қылмыстық құқық әрекеттің қылмыстылығы мен жазалануын белгілейтін құқықтық нормалар жүйесі ретінде. Қылмыстық құқық құқықтық дербес саласы, қылмыстық құқықтың Тарихи шарттылығы, әлемдік өркениеттің дамуы және қылмыстық құқықты жетілдіру ретінде.

Қылмыстық құқықтың пәні мен әдісі. Қылмыстық - құқықтық реттеудің пәні мен әдісінің өзіндік ерекшелігі және олардың құқықтың басқа салаларының пәні мен әдісінен айырмашылығы.

Қылмыстық заң, қылмыстық құқық бұзушылық және жаза қылмыстық құқықтың негізгі ұғымдары ретінде. Қылмыстық құқық нормалары мен институттарының қорғау, алдын алу және тәрбиелік рөлі. Қылмыстық заңнама нормаларының тиімділігі мәселесі.

Қазақстан Республикасының Конституциясы және қылмыстық заңнаманың міндеттері. Адамды, оның құқықтары мен мүдделерін қорғау қылмыстық құқықтың басым міндеті ретінде. Қылмыстық құқық міндеттерін қалыптастыру үшін гуманизмнің, басқа моральдық және саяси принциптердің маңызы.

Қылмыстық құқық қағидаты ұғымы. Қылмыстық-құқықтық қағидаттар жүйесі, олардың маңызы және құқықтың жалпы принциптерімен өзара байланысы. Қолданыстағы заңнамадағы қылмыстық құқықтың принциптері, олардың түрлері және жалпы сипаттамасы. Қылмыстық заңнама нормаларында, сондай-ақ сот және құқық қорғау органдарының қызметінде қылмыстық-құқықтық қағидаттарды іске асыру. Азаматтардың қылмыстық заң алдындағы теңдігі қағидаты.

Қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны үшін жеке жауапкершілік қағидаты. Қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны және жаза қолданғаны үшін сот үкімі бойынша және заңға сәйкес кінәлі жауапкершілік қағидаты.

Бір қылмыстық құқық бұзушылық үшін қылмыстық заңнама қағидаты ретінде қайтадан жауап берудің мүмкін еместігі.

Құқық жүйесінде дербес құқықтық кешенді құрайтын сала ретінде қылмыстық, қылмыстық іс жүргізу, Қылмыстық-атқару құқығы. Қылмыстық құқықтың құқықтың басқа салаларымен (конституциялық, әкімшілік, азаматтық және басқалар) өзара байланысы.

Қылмыстық саясат мемлекеттік саясаттың бір бағыты ретінде. Қылмыстық саясаттың тарихи шарттылығы мен өзгергіштігі. Қылмыстық саясат және қылмыстық заң. Қылмыстық саясатты Конституциялық заңнамаға және адам құқықтары мен бостандықтары декларациясына қатаң сәйкестікте іске асыру.

Тақырып 2. Қылмыстық құқықбұзушылық ұғымы және оның құрамы

Қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы. Оның басқа құқық бұзушылықтардан және қоғамға қарсы заңсыздықтардан айырмашылығы.

Ұғымы және белгілері қылмыстық теріс қылық. Қолданыстағы Қылмыстық заңдағы қылмыстық теріс қылықтың анықтамасы. Қылмыстық құқық бұзушылықтың белгілері және олардың мазмұны.

Қылмыс ұғымы және белгілері. Қылмыстық заңдағы қылмысты анықтау. Қылмыстық заңнамадағы қылмыстардың жіктелуі, оның сипаттамасы. Қылмыстық заңда көрсетілген қылмыстардың әр санатының белгілері. Қылмыстарды жіктеудің маңызы.

Қылмыстық құқық бойынша қылмыстық құқық бұзушылық құрамы ұғымы. Қылмыстық құқық бұзушылық пен қылмыстық құқық бұзушылық құрамының арақатынасы. Қылмыстық құқық бұзушылықтың құрамы қылмыстық жауаптылықтың жалғыз негізі ретінде. Қылмыстық құқық бұзушылық құрамының құрылымы. Қылмыстық құқық бұзушылық құрамының элементтері мен белгілері. Қылмыстық құқық бұзушылық құрамдарының түрлері.

Қылмыстық заңды қолдану үшін қылмыстық құқық бұзушылық құрамының белгілерін белгілеудің маңызы. Қылмыстық құқық бұзушылықтың құрамы және қылмыстық іс бойынша дәлелденуге қатын мән-жайлар.

Тақырып 3: Қылмыстық жауапкершілік және оның негіздері

Қылмыстық жауапкершілік құқықтық жауапкершіліктің бір түрі ретінде. Қылмыстық құқық ғылымындағы қылмыстық жауапкершілік мәселесі. Қылмыстық жауапкершіліктің мәні және оның түрлері (оң және ретроспективті). Қылмыстық құқық теориясындағы қылмыстық жауапкершіліктің негізі. Қылмыстық жауаптылықтың негізі туралы қылмыстық заң. Қылмыстық жауапкершілік және қылмыстық-құқықтық қатынастар. Қылмыстық-құқықтық қатынастардың субъектілері, олардың құқықтары мен міндеттері. Қылмыстық жауапкершіліктің пайда болуы және оны жүзеге асыру нысандары. Қылмыстық жауаптылықты тоқтату, қылмыстық жауаптылықтан босату. Қылмыстық жауапкершілік, жаза және қылмыстық-құқықтық ықпал етудің өзге де шаралары.

Тақырып 4: Қылмыстық құқық бұзушылық объектісі

Қылмыстық құқық бойынша қылмыстық құқық бұзушылық объектісі ұғымы. Қылмыстық-құқықтық қорғау объектілері туралы қылмыстық заң.

Қылмыстық құқық бұзушылық объектілерінің түрлері. Қылмыстық құқық бұзушылықтың жалпы объектісі. Қылмыстық құқық бұзушылықтың тектік (арнайы) объектісі және оның Қылмыстық кодекстің Ерекше бөлігін жүйелеу үшін маңызы. Қылмыстық құқық бұзушылықтың тікелей объектісі және оның жасалған әрекетті саралау үшін маңызы.

Көп объектілі қылмыстық құқық бұзушылықтар. Негізгі, қосымша және қосымша объектілер.

Қылмыстық құқық бұзушылықтың мәні және оның саралануы үшін маңызды. Қылмыстық құқық бұзушылық объектісі мен нысанасының арақатынасы.

Тақырып 5: Қылмыстық құқық бұзушылықтың объективтік жағы
Қылмыстық құқық бұзушылықтың объективті жағының ұғымы, мәні мен белгілері.

Қоғамдық қауіпті және заңсыз әрекет. Қылмыстық жазаланатын әрекет пен әрекетсіздік ұғымы. Бірыңғай (бірлі-жарым) күрделі қылмыстық іс-әрекет ұғымы және оның түрлері. Құрамдас, созылмалы және жалғасқан қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы және оның салдарларының түрлері. Материалдық, формальды және қысқартылған құрамдармен қылмыстық құқық бұзушылықтар. Қылмыстық құқық бұзушылық салдарының қылмыстық-құқықтық маңызы.

Қоғамға қауіпті әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік) мен пайда болған зиянды салдар арасындағы себептік байланыс. Қажетті және кездейсоқ себептік байланыстар. Қылмыстық құқық бұзушылықтың әдісі, орны, уақыты, жағдайы, құралдары мен құралдары объективті жақтың факультативтік белгілері және олардың қылмыстық - құқықтық маңызы ретінде.

Тақырып 6: Қылмыстық құқық бұзушылықтың субъектісі

Қылмыстық құқық бойынша қылмыстық құқық бұзушылық субъектісінің түсінігі мен белгілері.

Қылмыстық жауапкершілік туындайтын жас. Кәмелетке толмағандар жасайтын қылмыстық құқық бұзушылықтардың ерекшеліктері (жалпы сипаттамасы). Ақыл-ой қылмыстық жауапкершіліктің міндетті шарты ретінде. Ақылсыздық ұғымы және оның өлшемдері. Шектеулі вменяемость. Ақыл-ойды жоққа шығармайтын психикалық ауытқулардың қылмыстық жауапкершілікке әсері. Мас болу жағдайының қылмыстық жауапкершілікке әсері. Қылмыстық құқық бұзушылық жасағаннан кейін психикалық аурумен ауырған адамдардың жауаптылығы.

Қылмыстық құқық бұзушылықтың арнаулы субъектісі ұғымы және оның түрлері. Заңды тұлғалардың қылмыстық жауапкершілігі мәселесі

Тақырып 7: Қылмыстық құқық бұзушылықтың субъективтік жағы

Қылмыстық құқық бұзушылықтың субъективті жағының түсінігі, мәні және белгілері.

Кінә қылмыстық құқық бұзушылықтың субъективті жағының негізгі белгісі ретінде. Ерік бостандығы және ақыл-ой мәселесі. Субъективті айыптау қылмыстық жауапкершіліктің алғышарты ретінде. Кінәнің мазмұны және оның формасы. Кінә нысандарының қылмыстық-құқықтық маңызы. Қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін абайсыз әрекеттер шеңберін заңмен шектеу.

Қасақаналық және оның түрлері. Қасақаналықтың зияткерлік және ерікті сәттері. Тікелей ниет. Жанама ниет. Қасақаналықтың басқа түрлері.

Абайсыздық және оның түрлері. Қылмыстық менмендік. Менмендіктің жанама ниеттен айырмашылығы. Қылмыстық немқұрайлылық. Абайсыздықтың объективті және субъективті критерийлері. Іс (оқиға) кінәсіз қоғамдық қауіпті салдар ретінде.

Кінәнің екі түрімен жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілік.

Ниет пен мақсат қылмыстық құқық бұзушылықтың субъективті жағының белгілері. Олардың ' қылмыстық-құқықтық маңызы. Қылмыстық-құқықтық актінің субъективті жағындағы аффекттілік сәттердің маңызы.

Заңды және нақты қателер, олардың кінәға әсері. Қылмыстық жауапкершілік және қылмыстық құқық бұзушылықтың саралануы.

Тақырып 8: Қылмыстық құқық бұзушылықтың көптілігі

Қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және олардың көптілік белгілері. Қылмыстық құқық бұзушылықтардың көптілік түрлері. Көптіліктің құрамдас, күрделі, созылмалы және жалғасатын қылмыстық құқық бұзушылықтардан айырмашылығы.

Қылмыстық құқық бұзушылықтардың бірнеше рет жасалу түсінігі және белгілері. Бірнеше рет жасалатын қылмыстық құқық бұзушылықтардан аражігін ажырату.

Қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы, белгілері және жиынтық түрлері. Қылмыстық құқық бұзушылықтар жиынтығының бірыңғай күрделі қылмыстық жазаланатын әрекеттерден айырмашылығы.

Қылмыстың қайталану түсінігі, белгілері және түрлері. Қайталану және қауіпті қайталану.

Қылмыстардың көптілігі мен қылмыстық теріс қылықтардың қылмыстық-құқықтық салдары. Қылмыстық-құқықтық әрекеттердің қайталануын, жиынтығын және қайталануын танудың жалпы және ерекше құқықтық салдары.

Тақырып 9: Қасақана қылмыс жасау сатылары

Қасақана қылмыс сатыларының түсінігі және түрлері. Ниеттің ашылуы, оның жазалануы туралы түсінік.

Аяқталмаған қылмыс (алдын ала қылмыстық әрекет). Қылмысқа дайындалғаны және қылмысқа оқталғаны үшін қылмыстық жауаптылықтың негіздері.

Қылмысқа дайындалудың түсінігі мен белгілері. Дайындық пен ниеттің айырмашылығы. Қылмысқа дайындалудың жазалану шегі.

Қылмысқа оқталу ұғымы және белгілері. Қастандық пен дайындық пен аяқталған қылмыстың айырмашылығы. Қылмысқа оқталу түрлері.

Аяқталған қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы. Қылмыстық құқық бұзушылық құрамының құрылымы және оның аяқталу сәті.

Қылмыстық құқық бұзушылықтан өз еркімен бас тарту және оның белгілері. Шың өкінудің өз еркімен бас тартудан айырмашылығы.

Тақырып 10: Қылмыстық құқық бұзушылықтағы қылмысқа қатысу

Қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысу ұғымы. Қатысу кезінде жасалған әрекеттердің қоғамдық қауіптілігін арттыру. Қатысудың объективті және субъективті белгілері.

Қылмыстық заңға сәйкес қатысушылардың түрлері, олардың заңды сипаттамалары. Орындаушы, ұйымдастырушы, айдап салушы және көмектесуші туралы түсінік. Тікелей орындаушының түсінігі.

Қатысудың нысандары, олардың жіктелу белгілері. Қатысу нысандарының құқықтық сипаттамасы. Адамдар тобының, адамдар тобының алдын ала сөз байласуы бойынша, қылмыстық топтың және оның түрлерінің қылмыстық құқық бұзушылық жасауы. Қатысу нысандарының қылмыстық-құқықтық маңызы.

Қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысушының шектен шығуы. Арнайы субъектімен қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысу. Сәтсіз қатысу үшін жауапкершілік. Қатысушылардың қылмыстық жазаланатын әрекеттен ерікті түрде бас тарту ерекшеліктері.

Қатысушылардың қылмыстық жауапкершілігінің негіздері мен шектері. Қылмысқа жанасушылық ұғымы, оның нысаны және қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысушылықтан айырмашылығы.

Тақырып 11: Құқыққа қайшы іс-әрекетті болдырмайтын мән-жайлар.

Қылмыстық құқық бойынша іс-әрекеттің заңсыздығы мен жазаланушылығын, олардың заңды табиғаты мен түрлерін болдырмайтын мән-жайлар ұғымы.

Қажетті қорғаныс. Қажетті қорғаныстың заңдылық шарттары. Жеке адамды және құқықтық тәртіпті қорғау үшін қажетті қорғаныстың маңызы. Қажетті қорғаныс шегінен асып кету. Қиялдағы қорғаныс және оның құқықтық салдары.

Қол сұғушылық жасаған адамды ұстау кезінде зиян келтіру. Ұсталған адамға зиян келтірудің заңдылығы шарттары. Қол сұғушылық жасаған адамды ұстау үшін қажетті шараларды асыра пайдаланғаны үшін жауаптылық.

Төтенше қажеттілік. Аса қажет болған кезде зиян келтірудің заңдылығы шарттары. Төтенше қажеттілік пен қажетті қорғаныс арасындағы айырмашылық.

Жедел-іздістеріу іс-шараларын немесе жасырын тергеу әрекеттерін жүзеге асыру. Жедел - іздістеріу іс-шараларын немесе жасырын тергеу әрекеттерін жүзеге асыру кезінде зиян келтірудің заңдылығы шарттары.

Негізделген тәуекел және оның заңдылық шарттары. Физикалық немесе психикалық мәжбүрлеу. Бұйрықты немесе өкімді орындау.

Тақырып 12: Жаза ұғымы, мақсаты, жүйесі және түрлері

Қылмыстық жаза жүйесінің түсінігі мен мағынасы. Қазақстан Республикасының Қылмыстық Кодексі бойынша жазалардың түрлері. Негізгі және қосымша жазалар.

Қылмысқа қарсы күресті жүзеге асыру үшін жазаның жекелеген түрлерінің рөлі мен маңызы. Қылмыстық теріс қылықтар мен қылмыстар үшін қолданылатын жазалардың түрлері.

Айыппұл қылмыстық жаза ретінде. Айыппұл мөлшері. Айыппұлды жазаның басқа түрлерімен ауыстыру. Қылмыстық теріс қылық және қылмыс жасағаны үшін айыппұл төлеуден жалтарудың салдары.

Түзеу жұмыстары. Осы жазаның ұғымы мен мөлшері. Түзеу жұмыстары тағайындалмайтын адамдар. Қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны үшін түзеу жұмыстарын өтеуден жалтарудың салдары.

Қоғамдық жұмыстарға тарту түріндегі жаза, оның түсінігі мен мерзімі. Қоғамдық жұмыстарға тарту тағайындалмайтын тұлғалар. Қоғамдық жұмыстарды өтеуден жалтарудың салдары.

Бостандықты шектеу. Бас бостандығын шектеу мерзімдері. Жазаның осы түрін өтеуден жалтарғаны үшін жауаптылық. Бас бостандығын шектеу түріндегі жазаны өтеу шарттары бұзылған жағдайда мәжбүрлі еңбекті қолдану шарттары.

Қамауға алу түріндегі жаза, оның түсінігі мен мерзімі. Қамауға алу мүмкін емес адамдар.

Бас бостандығынан айыру түріндегі жаза ұғымы. Бас бостандығынан айыру мерзімдері. Бас бостандығынан айыру мерзімінің бір бөлігін түрмеде өтеу. Бас бостандығынан айыру түрлері. Өмір бойы бас бостандығынан айыру. Өлім жазасы. Өлім жазасын қолданудағы шектеулер.

Мүлкіті тәркілеу түріндегі жаза ұғымы. Мүлкіті тәркілеуді қолдану шарттары.

Арнаулы, әскери немесе құрметті атағынан, сыныптық шенінен, дипломатиялық дәрежесінен, біліктілік сыныбынан және мемлекеттік наградларынан айыру. Сотталғандарға көрсетілген шараларды қолдану тәртібі мен шарттары. Белгілі бір лауазымды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айыру. Бұл жазаны тағайындаудың негіздері мен тәртібі. Шетелдікті немесе азаматтығы жоқ адамды Қазақстан Республикасының шегінен шығарып жіберу. Бұл жазаны тағайындаудың негіздері мен тәртібі.

Жаза тағайындаудың жалпы бастаулары. Жаза тағайындау үшін қылмыстық заңнаманың жалпы бөлігі ережелерінің мәні: жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтың сипаты мен қоғамдық қауіптілік дәрежесін; кінәлінің жеке басын, оның ішінде құқыққа қарсы іс-әрекет жасалғанға дейінгі және одан кейінгі мінез-құлқын; жауаптылық пен жазаны жеңілдететін және ауырлататын мән-жайларды; тағайындаған жазаның сотталған адамды түзетуге, оның отбасының өмір сүру жағдайларына әсерін есепке алу.

Қылмыстық жауаптылық пен жазаны жеңілдететін және ауырлататын мән-жайлардың түрлері. Осы қылмыстық құқық бұзушылық үшін көзделгеннен неғұрлым жеңіл жаза тағайындау. Қылмыстық құқық бұзушылықтардың жиынтығы, үкімдердің жиынтығы, қылмыстың

кайталануы кезінде жаза тағайындау. Аяқталмаған қылмыс үшін, қатысу кезінде жасалған қылмыстық құқық бұзушылық үшін жаза тағайындау.

Жаза мерзімдерін қосу кезінде оларды айқындау тәртібі. Жаза мерзімдерін есептеу және жазаларды есепке алу.

Шартты түрде соттау. Шартты түрде соттауды қолданудың негіздері мен шарттары. Шартты түрде соттаудың күшін жою, тәртібі мен шарттары. Пробациялық мерзім, оның ұзақтығы мен мәні. Пробациялық мерзімді ұзарту, тәртібі мен шарттары.

Тақырып 13: Қылмыстық жауапкершіліктен және жазадан босату
Қылмыстық жауаптылықтан босатудың түсінігі мен маңызы. Қылмыстық жауаптылықтан босату және қылмыстық заңнаманың міндеттерін іске асыру.

Қылмыстық жауаптылықтан босатудың негіздері мен тәртібі. Қылмыстық жауаптылықтан босатудың түрлері. Қылмыстық жауапкершіліктен босатудың қылмыстық-құқықтық салдары.

Шын өкінуге байланысты қылмыстық жауапкершіліктен босату.

Қажетті қорғаныс шегінен шығу кезінде қылмыстық жауаптылықтан босату.

Процестік келісімнің шарттары орындалған кезде қылмыстық жауаптылықтан босату.

Татуласуға байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату. Кепілгерлікті белгілей отырып, қылмыстық жауаптылықтан босату. Жағдайдың өзгеруі салдарынан қылмыстық жауаптылықтан босату. Ескіру мерзімінің өтуі салдарынан қылмыстық жауаптылықтан босату. Ескіру мерзімінің өтуін тоқтату және тоқтата тұру. Ескіру мерзімін қолданбау.

Жазадан босату ұғымы. Жазадан босатудың негіздері, түрлері және осы институттың әлеуметтік-құқықтық маңызы.

Жазаны өтеуден мерзімінен бұрын шартты түрде босату. Жазадан мерзімінен бұрын шартты түрде босатудың негіздері мен тәртібі.

Жазаның өтелмеген бөлігін жазаның неғұрлым жеңіл түрімен ауыстыру не тағайындалған жазаның мерзімін қысқарту. Бұл институттың жазаны өтеуден шартты түрде мерзімінен бұрын босатудан айырмашылығы.

Жүкті әйелдер мен жас балалары бар әйелдер мен жас балаларың жағғыз өзі тәрбиелеп отырған еркектерге жазаны өтеуді кейінге қалдыру. Жазаны өтеуді кейінге қалдыру тәртібі, мерзімдері және салдары.

Ауруы бойынша жазадан босату. Бұл босатудың түрлері.

Ауыр мән-жайлардың тоғысуы салдарынан жазадан босату және жазаны өтеуді кейінге қалдыру.

Айыптау үкімін орындаудың ескіру мерзімінің өтуі салдарынан жазадан босату. Ескіру мерзімдері, ескіру мерзімдері ағымның үзілуі және олардың қайта басталуы. Өлім жазасына кесілген адамға ескіру мерзімін қолдану.

Рақымшылық немесе кешірім жасау актісі негізінде қылмыстық жауаптылықтан және жазадан босату. Рақымшылық және кешірім жасау актілерінің құқықтық сипаты. Рақымшылық пен кешірім мен заңды оңалтудың

айырмашылығы. Қылмыстық құқық институты ретінде соттылық. Соттылықты өтеу және алып тастау. Соттылықты мерзімінен бұрын алу.

Тақырып 14: Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары
Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары; ұғымы және қолданылу мақсаттары, олардың құқықтық табиғаты. Бұл шаралардың жазадан айырмашылығы. Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану негіздері.

Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларының түрлері. Амбулаториялық мәжбүрлеу бақылау және психиатрда емдеу. Психиатриялық стационарда мәжбүрлеу емдеу, психиатриялық стационарлардың түрлері.

Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын ұзарту, өзгерту және тоқтату. Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолданғаннан кейін жаза тағайындау. Жазаны орындаумен біріктірілген медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары.

Тақырып 15: Кәмелетке толмағандардың қылмыстық жауапкершілігі

Он сегіз жасқа дейінгі қылмыстық құқық бұзушылық жасаған адамдардың қылмыстық жауаптылығының жалпы мәселелері.

Кәмелетке толмағандарға тағайындалатын жазалар. 18 жасқа дейінгі қылмыстық-құқықтық әрекеттер жасаған адамдарды қылмыстық жауаптылықтан және жазадан босату.

Кәмелетке толмағандардың қылмыстық жауапкершілігінің ерекшеліктері. Кәмелетке толмағандарға қолданылатын тәрбиелік ықпал етудің мәжбүрлеу шаралары. Бұл шаралардың қылмыстық жазадан айырмашылығы.

Кәмелетке толмағандардың қылмыстық құқық бұзушылық жасау кезіндегі соттылығы. Кәмелетке толмағандардың жауапкершілігінде соттылық институтын қолдану ерекшеліктері.

«Қылмыстық құқық» пәні бойынша сұрақтар (Жалпы бөлім)

1. Қылмыстық құқық іс-әрекеттің қылмыстылығы мен жазалануын белгілейтін құқықтық нормалар жүйесі ретінде.
2. Қылмыстық заң, қылмыстық құқық бұзушылық және жаза қылмыстық құқықтың негізгі ұғымдары ретінде.
3. Қылмыстық жауапкершілік заңды жауапкершіліктің бір түрі ретінде
4. Қылмыстық құқық бұзушылық объектісінің қылмыстық құқық туралы түсінігі.
5. Қылмыстық құқық бұзушылықтың объективті жағының түсінігі, мәні және белгілері.
6. Қылмыстық құқық бұзушылық субъектісінің түсінігі мен белгілері.
7. Қылмыстық құқық бұзушылықтың субъективті жағының түсінігі, мәні және белгілері

8. Қылмыстық құқық бұзушылықтардың көптігі туралы түсінік пен белгілер. Қылмыстық құқық бұзушылықтардың көптігі нысандары.

9. Қасақана қылмыс кезеңдерінің түсінігі мен түрлері.

10. Қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысу ұғымы. Қатысудың объективті және субъективті белгілері.

11. Қылмыстық құқық бойынша іс-әрекеттің заңсыздығы мен жазалануын, олардың құқықтық табиғаты мен түрлерін болдырмайтын мән-жайлар ұғымы. 12. Қылмыстық жаза жүйесінің түсінігі мен маңызы. Қазақстан Республикасының Қылмыстық Кодексі бойынша жаза түрлері

13. Қылмыстық жауаптылықтан босату ұғымы мен маңызы. Соттылықты өтеу және жою.

14. Медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары; қолдану түсінігі мен максаттары, олардың құқықтық табиғаты.

15. Он сегіз жасқа дейінгі қылмыстық құқық бұзушылық жасаған адамдардың қылмыстық жауаптылығының жалпы мәселелері.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Рахметов С.М., Алибекова А.М. Қазақстан Республикасының Қылмыстық құқығы. Жалпы бөлімі: оқулық.-Алматы: ЖШС Лантар Трейд, 2022.-439 б.

2. Қ.Ж. Балтабаев, А.Ә. Биебаева, Б.К. Сыздық.- Қазақстан Республикасының қылмыстық құқығы. Жалпы бөлімі: оқулық / Алматы: ЖШС Лантар Трейд, 2022.-394 б.

3. Рахметов С.М. Уголовное право Республики Казахстан. Общая часть: учебник.-Алматы: ТОО Лантар Трейд, 2020.-404 с.

4. Алибекова А.М., Филипец О.Б. Қылмыстық-құқықтық цикл пәндері бойынша кейстер жинағы / Сборник кейсов по дисциплинам уголовно-правового цикла: оқу-практикалық құралы.- Алматы: ЖШС Лантар Трейд, 2021.-188 б.

5. Ағыбаев А.Н. Қылмыстық құқық: Оқулық Жалпы бөлім. - Өнд. толықт. – 5-бас – Алматы: Жеті жарғы, 2018. – 376 бет.

Қосымша әдебиет

1. Ағыбаев А.Н. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне түсіндірме. Жалпы және Ерекше бөліктер. – Алматы: Жеті Жарғы, 2015. – 768 б.

2. ҚР Қылмыстық құқығы. Жалпы бөлім, дәрістер баяны И.Ш. Борчашвилінің жалпы ред. –Алматы: ЖСШ Изд. Норма-К. – 2006. - 496 б.

3. Бекмагамбетов А.Б., Ревин В.П. Уголовное право Республики Казахстан. Общая часть. /Под ред. В.П.Ревина. –Алматы: Жеті жарғы, 2015. - 504 с.

4. Комментарий к Уголовному кодексу Республики Казахстан. /Под ред. С.М. Рахметова, И.И. Рогова. -Алматы: ТОО Издательство «Норма-К», 2016. - 752 с.

5. Сарпеков Р.К.Рахметов С.М. Ахпанов А.Н. Казиев З.Г. Нуртаев Р.Т.Сартаева Н.А. Кыздарбекова Б.Ж. Финк Д.А. Исмагулов К.Е. Пути совершенствования уголовной политики Республики Казахстан: коллективная монография. 2020.

6. Филипец О.Б. Кошенова Ш.Р. Принудительные меры воспитательного воздействия по уголовному законодательству Республики Казахстан: Монография. 2021

7. Дөнгелек үстел материалдарын YouTube арнадан тыңдау. <https://bolashaq.edu.kz/novosti/prezentacija-novogo-komentarija-k-ugolovnomu-kodeksu-rk-pod-redakciej-professora-i-sh-borchashvili/>

Нормативтік құқықтық актілер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы. 1995 ж. 30 тамыз.

2. Мемлекет басшысы Қасым – Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. «Әділ мемлекет. Біртұтас ұлт. Гүлденген қоғам». 1 қыркүйек 2023 жыл <https://baiterek.gov.kz/kk/president-messages/memleket-basshysy-asym-zhomart-to-aevty-aza-stan-khal-y-na-zholdauy-2023-zhyl-y-1-yrk-yek>

3. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі. – Алматы: ЖШС «Издательство «Норма», 2019.- 256 б.

4. «Соттардың қылмыстардың қайталануы туралы заңнаманы қолдануы туралы» ҚР Жоғарғы Сотының 2007 жылғы 25 желтоқсандағы № 8 нормативтік қаулысы

5. «Қылмыстардың бірнеше рет жасалуын және жиынтығын саралау туралы» ҚР Жоғарғы Сотының 2006 жылғы 25 желтоқсандағы № 11 нормативтік қаулысы

«ҚР Қылмыстық құқық» пәні бойынша бағдарлама (Ерекше бөлім)

Тақырып 1: Жеке адамға қарсы қылмыстық құқық бұзушылық

Қазақстан Республикасының Конституциясы жеке адамның қол сұғылмаушылығы, азаматтардың өміріне, денсаулығына, ар-намысына, қадір-қасиетіне және басқа да құқықтарына құқығы туралы.

Жеке адамға қарсы қылмыстық құқық бұзушылық ұғымы және түрлері. Олардың денсаулыққа және адамның басқа да жеке игіліктеріне зиян келтіретін басқа әрекеттерден айырмашылығы. Жеке адамға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың аралн алу, жолын кесу және ашу бойынша құқық қорғау органдарының рөлі.

1. Өмірге қарсы қылмыстар. Кісі өлтіру және оның түрлері. Кісі өлтіру қылмыстық заңнамадағы ең ауыр қылмыс ретінде. Кісі өлтіруді жәбірленушіні өлтірумен байланысты басқа қылмыстардан ажырату: мемлекет немесе қоғам қайраткерінің өміріне қол сұғу және т. б.

Ауырлататын және жеңілдететін мән-жайларсыз кісі өлтіру (99-б.1-б.).

Ауырлататын жағдайларда кісі өлтіру (99-б.2-б.).

Жаңа туған баланы анасының өлтіруі (100-б.).

Өсер ету жағдайында жасалған кісі өлтіру (101-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Қажетті қорғаныс шегінен шығу кезінде жасалған кісі өлтіру (102-б.).

Қылмыс жасаған адамды ұстау үшін қажетті шараларды асыра қолдану кезінде жасалған кісі өлтіру (103-б.).

Абайсызда өлім келтіру (104-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Өз-өзіне қол жұмсауға жеткізу (105-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

2. Денсаулыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар және олардың түрлері.

Денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру (106-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Жәбірленушінің өліміне әкеп соққан денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтірудің кісі өлтіруден және абайсызда өлім келтіруден айырмашылығы.

Денсаулыққа ауырлығы орташа дәрежедегі қасақана зиян келтіру (107-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Азаптау және оның түрлері (110-бап).

Денсаулыққа әсер ету жағдайында зиян келтіру (111-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Қажетті қорғаныс шегінен шығу кезінде және қылмыс жасаған адамды ұстау кезінде денсаулыққа ауыр зиян келтіру (112,113-б.).

Денсаулыққа абайсызда зиян келтіру (114-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

3. Адамның өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін қылмыстық құқық бұзушылықтар. Бұл құқық бұзушылықтардың ұғымы мен түрлері, олардың өмір мен денсаулыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардан айырмашылығы.

Қауіп (115 бап).

Транспланттау үшін адамның ағзаларын немесе тіндерін алып қоюға мәжбүрлеу (116-бап). Бұл қылмыстың түрлері.

Соз ауруын жұқтыру және АИТВ-жұқпасымен (құжат 117,118). Осы қылмыстардың түрлері.

Қауіпті жағдайда қалдыру (119-құжат). Бұл қылмыстың түрлері.

4. Адамның жыныстық қол сұғылмаушылығы мен жыныстық бостандығына қарсы қылмыстар. Осы қылмыстардың түсінігі мен түрлері.

Зорлау (120-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Нәпсіқұмарлық сипаттағы күш қолдану әрекеттері (121-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

16 жасқа толмаған адаммен жыныстық қатынас және нәпсіқұмарлық сипаттағы өзге де әрекеттер (122-бап).

Жыныстық қатынас жасауға, еркек пен еркектің жыныстық қатынас жасауына, әйел мен әйелдің жыныстық қатынас жасауына немесе нәпсіқұмарлық сипаттағы өзге де іс-әрекеттерге мәжбүрлеу (123-б.).

Жас балаларды азғындату (124-б.).

5. Адамның жеке бас бостандығына қарсы қылмыстар. Осы қылмыстардың түсінігі мен түрлері. Адамды ұрлау (125-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Осы қылмыс үшін қылмыстық жауаптылықтан босатудың шарттары.

Бас бостандығынан заңсыз айыру (126-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Психиатриялық стационарға заңсыз орналастыру (127-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Адамды саудаға салу (128-құжат). Адамды клондау (129-б.). Осы қылмыстардың түрлері.

6. Адамның ар-намысы мен қадір-қасиетіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар. Осы қылмыстардың түсінігі мен түрлері.

7. Жала жабу (130-бап). Қорлау (131-бап). Бұл құқық бұзушылықтардың түрлері.

Тақырып 2: Қазақстан Республикасының Конституциясы отбасының және көмелетке толмағандардың мүдделерін қорғау туралы.

Отбасы мен көмелетке толмағандарға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері. Осы қылмыстық-құқықтық әрекеттердің алдын алуға құқық қорғау органдарының рөлі.

Көмелетке толмаған адамды қылмыстық құқық бұзушылықтар және қоғамдық іс-әрекеттер жасауға, сондай-ақ жезөкшеліктен айналысуға тарту (132,133, 134-б.). Осы қылмыстардың түрлері.

Көмелетке толмағандар саудасы (135-б.). Бұл қылмыстың құрамы мен түрлері.

Баланы ауыстыру (136-б.). Бұл қылмыстың түсінігі мен түрлері.

Бала асырап алу жөніндегі заңсыз қызмет (137-бап). Бала асырап алу құпиясын жария ету (138-б.).

Балаларды бағып-күтуге арналған қаражатты төлеу жөніндегі міндеттерді орындамау, еңбекке жарамсыз ата-аналарды, еңбекке жарамсыз жұбайын (зайыбын) бағып-күтуге арналған қаражатты төлеуден жалтару (139-бап). ! Бұл қылмыстың түрлері мен түрлері.

Көмелетке толмаған адамды тәрбиелеу жөніндегі міндеттерді орындамау (140-б.).

Балалардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді тиісінше орындау (141-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Қорғаныш және қамқоршы құқықтарын теріс пайдалану (142-б.). Кәмелетке толмаған адамды Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерге заңсыз әкету (143-бап). Кәмелетке толмағандарды эротикалық мазмұндағы өнімдерді жасауға тарту (144-б.).

Тақырып 3. Адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Қазақстан Республикасының Конституциясы азаматтардың саяси, әлеуметтік, экономикалық және жеке құқықтары туралы. Қазақстан Республикасында осы құқықтарды нақты қамтамасыз ету.

Адамның конституциялық құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және олардың түрлері. Азаматтардың конституциялық құқықтарын қорғаудағы құқық қорғау органдарының рөлі.

1. Саяси құқықтар мен бостандықтарға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар. Бұл әрекеттердің түрлері.

Адамның және азаматтың тең құқықтылығын бұзу (145-б.).

Сайлау құқықтарын жүзеге асыруға немесе сайлау комиссияларының жұмысына кедергі жасау (150-б.). Сайлау құжаттарын, референдум құжаттарын бұрмалау немесе дауыстарды қате есептеу (151-б.).

Жиналыс, митинг, демонстрация, шеру, пикет өткізуге немесе оларға қатысуға кедергі жасау (155-б.).

2. Адамның әлеуметтік-экономикалық құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстар. Осы қылмыстардың түсінігі мен түрлері.

Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасын бұзу (152, 153-баптар). Қызметкерлер өкідерінің заңды қызметіне кедергі жасау (154-б.). Еңбекті қорғау ережелерін бұзу (156-бап).

3. Жеке құқықтар мен бостандықтарға қарсы қылмыстар: осы қылмыстардың түрлері.

Азаптаулар (146-б.). Жеке өмірге қол сұғылмаушылықты және Қазақстан Республикасының Дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын бұзу (147-бап). Хат жазысу, телефон арқылы сөйлесу, пошта, телеграф немесе өзге де хабарлар құпиясын заңсыз бұзу (148-бап). Тұрғын үйге қол сұғылмаушылықты бұзу (149-бап). Ереуілге қатысуға немесе ереуілге қатысудан бас тартуға мәжбүрлеу (157-б.). Журналистің заңды кәсіби қызметіне кедергі жасау (158-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Ақпараттық ресурстарға қол жеткізу құқығын заңсыз шектеу (159-б.).

Тақырып 4: Бейбітшілік пен адамзат қауіпсіздігіне қарсы қылмыстар.

Қазақстан Республикасының Конституциясы бейбітшілік пен адамзат қауіпсіздігін қорғау туралы. Осы топтың қылмыстарын қарау туралы соттардың юрисдикциясы.

Осы топтың қылмыстары туралы түсінік және түрлері. Құқық қорғау органдарының осы қылмыстармен күрестегі рөлі.

Басқыншылық соғысты жоюға, дайындау, тұтандыру немесе жүргізу (160-б.). Басқыншылық соғысты тұтандыруға насихат жүргізу және жария түрде шақыру (161-б.). Агрессивті соғысты бастауға қоғамдық шақыруларды жүзеге асыру әдісі.

Жаппай қырып-жою қаруын өндіру, сатып алу немесе өткізу (162-б.). Бұл қылмыстың мәні.

Соғыс жүргізудің тыйым салынған құралдары мен әдістерін қолдану (163-б.). Соғыс заңдары мен әдет-ғұрыптарын бұзу (164-б.). Соғыс жүргізудің тыйым салынған құралдары мен әдістері туралы халықаралық конвенциялар.

Қарулы қактығыстар кезінде халықаралық гуманитарлық құқық нормаларын қылмыстық бұзу (165-б.).

Қарулы қактығыс кезіндегі әрекетсіздік не қылмыстық бұйрық беру (166-б.).

Халықаралық шарттармен қорғалатын белгілерді заңсыз пайдалану (167-б.).

Геноцид (168-б.). Экоцид (169-б.).

Жалдамалылық (170-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Құру, базалар (лагерьлер) дайындау наеминкор (171-құжат).

Шетелдік қарулы қактығыстарға қатысу (172-б.).

Халықаралық қорғауды пайдаланатын адамдарға немесе ұйымдарға шабуыл жасау (173-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Әлеуметтік, ұлттық, рулық, нәсілдік немесе діни араздықты қоздыру (174-б.). Бұл қылмыстың түсінігі мен түрлері.

Тақырып 5: Қылмыстық құқық бұзушылық қарсы, конституциялық құрылыс негіздері мен мемлекет қауіпсіздігіне

Қазақстан Республикасының Конституциясы мемлекеттік қауіпсіздікті, тәуелсіздікті, егемендікті және аумақтық тұтастықты қорғау туралы.

Мемлекеттің конституциялық құрылысының негіздеріне және қауіпсіздігіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың ұғымы мен түрлері құқық қорғау органдарының, органдардың осы әрекеттердің алдын алу, анықтау және тергеу жөніндегі міндеттері.

Мемлекеттік опасыздық (175-б.). Бұл қылмыстың әдістері, түрлері және тақырыбы. Осы қылмыс үшін қылмыстық жауаптылықтан босатудың шарттары.

Тыңшылық (176-бап). Оның сатқындықтан айырмашылығы.

Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің - Елбасының өміріне қолдаушылық (177-б.).

Қазақстан Республикасы Президентінің өміріне қол сұғу (178-б.). Бұл қылмыстың түсінігі мен түрлері. Оның кісі өлтіруден айырмашылығы.

Билікті басып алуды немесе ұстап тұруды насихаттау немесе оған жария түрде шақыру, сол сияқты билікті басып алу немесе ұстап тұру не Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысын күштеп өзгерту (179-б.).

Сепаратистік қызмет (180-б.).

Қарулы бүлік (181-құжат).

Экстремистік топ құру, оған басшылық ету немесе оның әрекетіне қатысу (182-б.).

Бұқаралық ақпарат құралдарында экстремистік материалдарды жариялауға рұқсат беру (183-б.).

Диверсия (184-б.).

Мемлекеттік құпияларды заңсыз жинау, тарату, жария ету (185-б.). Бұл қылмыстың түрлері және оның сатқындықтан айырмашылығы.

Мемлекеттік құпиялары бар мәліметтер жеткізгіштерді жоғалту (186-б.).

Тақырып 6: Меншікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар
Қазақстан Республикасының Конституциясы меншік нысанына қарамастан оны қорғау туралы.

Меншік қоғамда материалдық әлемнің объектілерін иелену, пайдалану және билік ету бойынша адамдар арасындағы қатынастарды көрсететін экономикалық категория ретінде.

Меншікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсініктері. Құқық қорғау органдарының қылмысқа қарсы әрекеттерге кінәлілерді ескертудегі, анықтаудағы, тергеудегі және жазалаудағы рөлі.

1. Ұрлық ұғымы және белгілері. Бөтеннің мүлкін ұрлаудың түрлері (нысандары). Ұрлық белгілері ретінде бірнеше рет және соттылық ұғымы.

Ұсақ ұрлық ұғымы және түрлері (187-б.).

Ұрлық (188 бап). Ұрлық түрлері. Ұрлық тақырыбы және оның ұрлық объектісінен айырмашылығы.

Сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иемденіп алу немесе ысырап ету (189-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Алаяқтық (190-б.). Алаяқтық түрлері.

Қаракшылық (191-б.). Тонау түрлері. Тонау мен ұрлықтың айырмашылығы.

Қаракшылық (192-б.). Қаракшылық түрлері.

Ерекше құнды заттарды ұрлау (193-б.). Осы қылмыстың мәні мен түрлері.

2. Ұрлыққа жатпайтын біреудің мүлкіне өзіміздік.

Қорқытып алушылық (194-құжат). Бопсалау түрлері және оның қаракшылықтан айырмашылығы.

Алдау немесе сенімге қиянат жасау жолымен мүліктік залал келтіру (195-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Көрінеу қылмыстық жолмен табылған мүлікті сатып алу немесе өткізу (196-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау, сатып алу, өткізу, сақтау, сондай-ақ олардың шығарылуының заңдылығын растайтын құжаттарсыз мұнай өндeу (197-бап).

Авторлық және (немесе) сабақтас құқықтарды бұзу (198-Б.).

Өнертабыстарға, пайдалы модельдерге, өнеркәсіптік үлгілерге, селекциялық жетістіктерге немесе интегралдық микросхемалар

типологияларына құқықтарды бұзу (199-бап). Бұл қылмыстың құрамы мен түрлері.

3. Меншікке қарсы басқа да қылмыстар.

Автомобильді немесе өзге де көлік құралдарын ұрлау мақсатынсыз заңсыз иелену (200-б.). Бұл қылмыстың тақырыбы мен түрлері. Оның ұрлықтан айырмашылығы.

Жерге заттық құқықтарды бұзу (201-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Бөтеннің мүлкін қасақана жою немесе бүлдіру (202-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Ерекше құнды заттарды қасақана жою немесе бүлдіру (203-б.). Осы қылмыс тақырыбының ерекшеліктері.

Бөтеннің мүлкін абайсызда жою немесе бүлдіру (204-бап). Бұл қылмыстың түрлері.

Тақырып 7: Коммерциялық және өзге де ұйымдардағы қызмет мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар

Коммерциялық және басқа ұйымдардағы қызмет мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы күрестің маңызы. Құқық қорғау органдарының Қазақстан Республикасы Конституциясының ережелерінен туындайтын осы әрекеттерге қарсы күрестегі міндеттері.

Коммерциялық және өзге де ұйымдардағы қызмет мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері. Олардың мемлекеттік қызмет пен мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы сыбайлас жемқорлық және өзге де қылмыстық құқық бұзушылықтардан айырмашылығы.

Өкілеттіктерді теріс пайдалану (250-б.).

Жекеше нотариустардың, бағалаушылардың, жеке сот орындаушыларының, медиаторлардың және аудиторлық ұйымның құрамында жұмыс істейтін аудиторлардың өкілеттіктерді теріс пайдалануы (251-бап). Бұл қылмыстың алдын алыңыз.

Жеке күзет қызметі қызметшілерінің өкілеттіктерін асыра пайдалануы (252-бап).

Коммерциялық параға сатып алу (253-б.). Коммерциялық паракорлық түрлері.

Міндеттерге адал қарамау (254-б.).

Тақырып 8: Экономикалық қызмет саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтар

Қазақстан Республикасының Конституциясы экономикалық қызметті және шаруашылық жүргізуші субъектілердің мүдделерін қорғау туралы. Құқық қорғау органдарының экономикалық қызмет саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтардың алдын алу, жолын кесу және кінәлі адамдарды қылмыстық жауаптылыққа тарту жөніндегі міндеттері.

Экономикалық қызмет саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері.

Заңсыз кәсіпкерлік, заңсыз банк қызметі (214-б.). Жалған кәсіпкерлік (215-б.). Іс жүзінде жұмыстар орындалмай, қызметтер көрсетілмей, тауарлар тиіп-жөнелгілмей шот-фактура жазу бойынша іс-әрекеттер жасау (216-бап). Қаржылық (инвестициялық) пирамиданы құру және оған басшылық ету (217-б.). Осы құқық бұзушылық үшін жауапкершіліктен босату шарттары. Қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті заңдастыру (жылыстату) (218-бап). Осы құқық бұзушылық үшін жауапкершіліктен босату шарттары.

Кредитті заңсыз алу немесе бюджеттік кредитті мақсатсыз пайдалану (219-бап). Облигацияларды орналастырудан алынған ақшаны мақсатсыз пайдалану (220-бап). Монополистік қызмет (221-б.). Тауар таңбасын заңсыз пайдалану (222-б.). Коммерциялық немесе банктік құпияны құрайтын мәліметтерді заңсыз алу және жария ету (223-б.). Эмитенттің эмиссиялық бағалы қағаздарды шығару тәртібін бұзуы (224-бап). Бағалы қағаздар эмитентті лауазымды адамының ақпарат бермеуі не көрінеу жалған мәліметтер беруі (225-бап). Бағалы қағаздарды ұстаушылардың тізіліміне көрінеу жалған мәліметтер енгізу (226-бап). Бағалы қағаздар рыногы кәсіби қатысушыларының көрінеу жалған мәліметтер беруі (227-бап). Бағалы қағаздармен операциялар жүргізу ережелерін бұзу (228-бап). Бағалы қағаздар нарығында айла-шарғы жасау (229-б.). Инсайдерлік ақпаратқа қатысты заңсыз әрекеттер (230-б.).

Жалған ақшаны немесе бағалы қағаздарды дайындау, сақтау, өткізу немесе өткізу (231-б.). Жалған төлем карточкаларын және өзге де төлем және есеп айырысу құжаттарын дайындау немесе өткізу (232-б.). Акцизделетін тауарларды акциздік таңбалармен және (немесе) есепке алу-бақылау таңбаларымен таңбалаудың тәртібі мен ережелерін бұзу, акциздік таңбаларды және (немесе) есепке алу-бақылау таңбаларын қолдан жасау және пайдалану (233-бап).

Экономикалық контрабанда (234-бап) ұлттық және шетел валютасындағы қаражатты шетелден қайтармау (235-бап). Кедендік төлемдер мен алымдарды төлеуден жалтару (236-бап).

Әдейі және банкроттық кезіндегі заңсыз іс-әрекеттер (237-б.). Әдейі банкроттық (238-б.). Төлем қабілетсіздігіне дейін жеткізу (239-б.). Жалған банкроттық (240-б.). Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілігі туралы заңнамасын бұзу (241-бап). Банк операциялары туралы көрінеу жалған мәліметтер беру (242-бап). Банктің ақшасын заңсыз пайдалану (243-б.).

Азаматтың салық және (немесе) бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді төлеуден жалтаруы (244-бап). Ұйымдардан салық және (немесе) бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдерді төлеуден жалтару (245-бап). Салық төлеушінің салық берешегі есебіне билік етуі шектелген мүлікке қатысты заңсыз әрекеттер (246-бап). Заңсыз сыйақы алу (247-б.). Мәміле жасауға немесе оны жасаудан бас тартуға мәжбүрлеу (248-б.). Рейдерлік (249-б.).

Тақырып 9: Қоғамдық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Қазақстан Республикасының Конституциясы қоғамдық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпті қорғау туралы. Қоғамдық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері. Қоғамдық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпті сақтаудағы құқық қорғау органдарының рөлі.

1. Қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар. Терроризм актісі (255-б.). Терроризм түрлері. Терроризм мақсаттарына байланысты өзге де қылмыстар (баптар 256, 257, 258, 259, 260) қазіргі жағдайда терроризмге қарсы күрестің маңызы. Осы әрекеттер үшін қылмыстық жауапкершіліктен босату шарттары.

Адамды келіпге алу (261-б.). Бұл қылмыстың түрлері. Осы қылмыс үшін қылмыстық жауаптылықтан босатудың шарттары.

Қылмыстық топ құру және оны басқару, сол сияқты оларға қатысу және олардың қызметін қаржыландыру (262-268-б.). Осы қылмыстардың түрлері. Ғимараттарға, құрылыстарға, қатынас және байланыс құралдарына шабуыл жасау немесе оларды басып алу (269-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Әуе немесе су кемесін не жылжымалы теміржол составын айдап әкету, сол сияқты басып алу (270-бап). Бұл қылмыстың түрлері.

Қарақшылық (271-бап). Қарақшылық ұғымы және түрлері.

Жаппай тәртіпсіздіктер (272-б.). Жаппай тәртіпсіздік ұғымы және түрлері. Осы қылмыс субъектісінің ерекшеліктері.

Терроризм актісі туралы көрінеу жалған хабарлау (273-б.).

Көрінеу жалған ақпарат тарату (274-б.).

Жаппай қырып-жою қаруын жасау кезінде пайдаланылатын технологиялардың, ғылыми-техникалық ақпараттың және көрсетілетін қызметтердің заңсыз экспорты (275-бап).

Атом энергиясын пайдалану объектілерінде қауіпсіздік ережелерін бұзу (276-бап). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Тау-кен немесе құрылыс жұмыстарын жүргізу кезінде қауіпсіздік ережелерін бұзу (277-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Сапасыз құрылыс (278-б.).

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы ережелерді немесе нормативтердің талаптарын бұзу (279-бап).

Сараптама жұмыстарын немесе инженерингтік көрсетілетін қызметтерді тиісінше орындамау (280-бап).

Жарылыс қаупі бар объектілерде қауіпсіздік ережелерін бұзу (281-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Ғарыш қызметін жүзеге асыру кезінде қауіпсіздік қағидаларын бұзу (282-бап).

Радиоактивті заттармен, радиоактивті қалдықтармен, ядролық материалдармен заңсыз жұмыс істеу (283-бап). Бұл қылмыстың түсінігі, пәні және түрлері.

Радиоактивті заттарды, радиоактивті қалдықтарды немесе ядролық материалдарды ұрлау не қорқытып алу (284-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

Радиоактивті заттармен, радиоактивті қалдықтармен, ядролық материалдармен жұмыс істеу ережелерін бұзу (285-бап).

Айналыстан алып қойылған заттардың немесе айналысы шектелген заттардың контрабандасы (286-бап). Бұл қылмыстың түрлері.

Қаруды, ок-дәрілерді, жарылғыш заттар мен жарылғыш құрылғыларды заңсыз сатып алу, беру, өткізу, сақтау, тасымалдау немесе алып жүру (287-бап). Осы әрекеттің мәні мен түрлері және ол үшін қылмыстық жауапкершіліктен босату шарттары.

Қаруды заңсыз жасау (288-б.). Бұл әрекеттің түрлері және ол үшін қылмыстық жауапкершіліктен босату шарттары.

Атыс қаруын ұқыпсыз сақтау (289-б.). Қаруды, ок-дәрілерді, жарылғыш заттарды немесе жарылғыш құрылғыларды күзету міндеттерін тиісінше орындамау (290-бап).

Қаруды, ок-дәрілерді, жарылғыш заттар мен жарылғыш құрылғыларды ұрлау не қорқытып алу (291-бап). Бұл қылмыстың түрлері.

Өрт қауіпсіздігі талаптарын бұзу (292-б.). Бұл қылмыстың түрлері.

2. Қоғамдық тәртіпке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Бұзақылық (293 б). Бұзақылық ұғымы және түрлері. Вандализм (294-бап).

Археологиялық жұмыстарды заңсыз жүргізу (295-б.).

Тақырып 10: Халықтың денсаулығына және имандылыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар

Қазақстан Республикасының Конституциясы халықтың денсаулығы мен имандылықты қорғау туралы. Құқық қорғау органдарының халықтың денсаулығы мен имандылыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы күрестегі міндеттері.

Халық денсаулығы мен имандылыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері.

1. Халықтың денсаулығына қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Есеңгірету мақсатында Есірткі, психотроптық заттармен, сол тектестер мен прекурсорлармен, сондай-ақ улы заттармен және дәрілік немесе басқа да құралдармен байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтар (296-303, 310-б.). Осы құқық бұзушылықтардың мәні мен түрлері. Оларды жасағаны үшін қылмыстық жауаптылықтан босату шарттары.

Санитарлық ережелерді немесе гигиеналық нормативтерді бұзу (304-бап).

Адамдардың өміріне немесе денсаулығына қауіп төндіретін мән-жайлар туралы ақпаратты жасыру (305-б.).

Қауіпсіздік талаптарына сай келмейтін тауарларды шығару немесе сату, жұмыстарды орындау не қызметтерді көрсету (306-бап).

2. Адамгершілік мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Заңсыз ойын бизнесін ұйымдастыру (307-б.). Жезөкшеліктен айналысуға тарту (308-б.).

Жезөкшеліктен айналысуға арналған притондар ұйымдастыру немесе ұстау және жінгстайлық (309-Б.).

Порнографиялық материалдарды немесе заттарды заңсыз тарату (311-б.).

Кәмелетке толмағандардың порнографиялық бейнелері бар материалдарды немесе заттарды дайындау және олардың айналымы не оларды порнографиялық сипаттағы ойын-сауық іс-шараларына қатысу үшін тарту (312-б.).

Қатыгездік пен зорлық-зомбылыққа табынуды насихаттайтын туындыларды заңсыз тарату (313-б.).

Қайтыс болғандардың денелерін және оларды жерлеу орындарын қорғау (314-бап).

Адам мәйітінің ағзаларын немесе тіндерін заңсыз алу (315-б.).

Жануарларға қатыгездік (316-бап).

Тақырып 11: Экологиялық және көліктік қылмыстық құқық бұзушылықтар

Қазақстан Республикасының Конституциясы қоршаған ортаны, адам мекендейтін жерлерді қорғау туралы. Құқық қорғау органдарының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі міндеттері.

Экологиялық қылмыстық құқық бұзушылықтар түсінігі және түрлері.

1. Табиғат тұтастығының негіздеріне қол сұғатын құқық бұзушылықтар. Шаруашылық және өзге де қызметке қойылатын экологиялық талаптардың бұзылуы (324-бап).

Экологиялық ықтимал қауіпті химиялық және биологиялық заттармен жұмыс істеу кезінде экологиялық талаптардың бұзылуы (325-бап).

Микробиологиялық немесе басқа биологиялық агенттермен немесе уыттармен жұмыс істеу кезінде экологиялық талаптардың бұзылуы (326-бап).

Судың ластануы, қоқыстануы және сарқылуы (328-бап).

Атмосфераның ластануы (329-бап).

Теңіз ортасының ластануы (330-бап).

Экологиялық ластанудың зардаптарын жою жөнінде шаралар қолданбау (343-бап).

2. Кедір-дiң тиісті сақталу негіздеріне қол сұғатын құқық бұзушылықтар.

Қазақстан Республикасының континенттік қайраңы туралы және Қазақстан Республикасының айрықша экономикалық аймағы туралы заңдардың бұзылуы (331-бап).

Жерді бұздіру (332-б.).

Жер қойнауын қорғау және пайдалану ережелерін бұзу (333 бабы). Жер қойнауын өз бетінше пайдалану (114-б.).

3. Жануарлар мен өсімдіктер дүниесі (флора мен фауна) тұтастығының негіздеріне қол сұғатын құқық бұзушылықтар.

Ветеринариялық ережелерді немесе өсімдіктердің аурулары мен иредителіарымен күресу үшін белгіленген ережелерді бұзу (327-бап).

Балық ресурстарын және басқа да су жануарлары мен өсімдіктерін заңсыз алу (335-бап). Балық қорын қорғаудың ирипін-ін бұзу (336-бап).

Заңсыз аң аулау (337-б.).

Жануарлар дүниесін қорғау ережелерін бұзу (338-бап).

Сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген, сондай-ақ пайдалануға тыйым салынған өсімдіктер мен жануарлар түрлерін, олардың бөліктерін немесе дериваттарын заңсыз пайдалану (339-бап). Ағапштар мен бұталарды заңсыз кесу, жою немесе зақымдау (340-бап).

Ормандарды жою немесе бүлдіру (341-бап).

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар режимін бұзу (342).

Қоғамның әлеуметтік-экономикалық өміріндегі көліктің рөлі. Қазіргі жағдайда көліктің құқық бұзушылықтарға қарсы күрестің маңызы.

Көліктің қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері. Көлік құралының түсінігі. Көлік қылмыстық-құқықтық іс-әрекеттерін саралау үшін зиянды салдарлардың туындауының мәні.

Темір жол, әуе, теңіз немесе өзен көлігі қозғалысының немесе оны пайдаланудың қауіпсіздік ережелерін бұзу (344-бап).

Көлік құралдарын жүргізуші адамдардың жол жүрісі және көлік құралдарын пайдалану ережелерін бұзуы (345-бап).

Көлік құралдарын жүргізу құқығынан айырылған, алкоголь, есірткі және (немесе) уытқұмарлық мықын күйіндегі адамның көлік құралын басқаруы, сол сияқты көлік құралын басқаруды осындай адамға беру немесе осындай адамның көлік құралын басқаруына рұқсат беру (346-бап).

Жол-көлік оқиғасы болған жерден кетіп қалу (347-б.). Осы бап бойынша қылмыстық жауаптылықтан босату шарттары.

Көлік құралдарын сапасыз жөндеу немесе оларды техникалық ақауларымен пайдалануға шығару (348-бап).

Басқару құқығы жок жүргізушіні көлік құралын басқаруға жіберу (149-бап).

Көлік құралдарын немесе қатынас жолдарын қасақана жарамсыз ету (350-бап).

Көліктің қауіпсіз жұмыс істеуін қамтамасыз ететін ережелерді бұзу (351-бап).

Поезды қажетсіз өз бетімен тоқтату (352-бап).

Көлікте қолданылатын ережелерді бұзу (353-бап).

Магистральдық т кесу құбырларын салу, пайдалану немесе жөндеу кезінде қауіпсіздік ережелерін бұзу (354-бап).

Құбырларды қасақана немесе абайсызда зақымдау немесе қирату (355, 356-б.).

Кеме капитанының апатқа ұшырағандарға көмек көрсетпеуі (357-бап). Алкогольдік, есірткілік және (немесе) уытқұмарлық масаң күйдегі адамның әуе, теңіз, өзен немесе шағын көлемді кемеіні басқаруы, басқаруды және адамға беруі немесе осындай адамның әуе, теңіз, өзен немесе шағын көлемді кемеіні басқаруына рұқсат беруі (358-бап) басқару құқығы жок адамның әуе, теңіз немесе өзен кемесін басқаруына рұқсат беру (359-бап).

Халықаралық ұшу ережелерін бұзу (360-бап).

Тақырып 12: Сыйбалас жемқорлық қылмыстар және әскери қылмыстық құқық бұзушылықтар

Қазіргі жағдайда Мемлекеттік қызмет пен мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы күрестің маңызы. Қазақстан Республикасы Президенті мен Үкіметінің сыйбалас жемқорлық құқық бұзушылықтарға қарсы күресті күшейтеу туралы талаптары.

Мемлекеттік қызмет пен мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері. Көрсетілген әрекеттер тобының субъектісі туралы түсінік.

Лауазымдық өкілеттіктерін теріс пайдалану (361-б.).

Билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану (362-б.).

Лауазымды адамның өкілеттігін беру (363-б.).

Кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу (364-б.).

Заңды кәсіпкерлік қызметке кедергі жасау (365-б.).

Пара алу (366 бап). Параның маңыздылығы туралы түсінік.

Пара беру (367 бап). Қылмыстық жауапкершіліктен босату шарттары пара беру міндеті.

Парақорлыққа делдал болу (368-б.).

Қызметтік жалғандық (369-б.).

Қызмет бойынша әрекетсіздік (370-б.). Немқұрайлық (371-бап).

Қазақстан Республикасының Конституциясы мемлекеттің егемендігі мен аумақтық тұтастығын қорғау туралы, республиканың Қарулы Күштеріндегі қызмет туралы, Әскери қызмет атқарудың тәртібі мен түрлері туралы.

Әскери қылмыстық құқық бұзушылықтардың түрлері.

1. Бағыныштылық тәртібіне және әскери қызметшілер арасындағы жарғылық өзара қарым-қатынастарға қарсы құқық бұзушылықтар.

Бұйрыққа бағынбау немесе оны өзгедей орындамау (437-бап).

Бастыққа қарсылық көрсету немесе оны қызметтік міндеттерін бұзуға мәжбүрлеу (438-бап).

Бастыққа қатысты күш қолдану әрекеттері (439-б.).

Әскери қызметшілердің арасында бағыныштылық қатынастары болмаған кезде олардың арасындағы өзара қарым-қатынастардың жарғылық ережелерін бұзу (440-бап).

2. Әскери қызмет өткеру тәртібіне қарсы қылмыстар.

Бөлімді немесе қызмет орнын өз бетімен тастап кету (441-бап). Шөлдеу (442-бап). Осы құқық бұзушылықтар үшін қылмыстық жауаптылықтан босату шарттары.

Әскери қызмет өткеруден жалтару немесе одан бас тарту (443-бап).

2. Арнайы қызметтерді атқару тәртібіне қарсы құқық бұзушылықтар.

Жауынгерлік кезекшілік атқару ережелерін бұзу (444-бап).

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау ережелерін бұзу (445-бап).

Қарауылдық (вахталық) қызмет атқарудың жарғылық ережелерін бұзу (446-бап).

Ішкі қызмет атқарудың немесе гарнизонда патрульдеудің жарғылық ережелерін бұзу (447-бап).

Бакылау қызметін атқару ережелерін бұзу (448-бап).

Қоғамдық тәртіпті қорғау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша қызмет атқару ережелерін бұзу (449-бап).

3. Лауазымды адамдар жасаған құқық бұзушылықтар.

Билікті теріс пайдалану, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік (450-452-Б.).

Қызметке немқұрайлы қарау (453-Б.). Үшін қылмыстық жауапкершіліктен босату шарттары бұл құқық бұзушылық.

4. Қаруды, оқ-дәрілерді, басқа да мүліктерді пайдалану тәртібін және әскери техниканы пайдалану ерекшелігін бұзатын құқық бұзушылықтар.

Қаза тапқан әскери корабльді тастап кету (454-Б.).

Қарсыласқа соғыс жүргізу құралдарын тапсыру немесе тастап кету (455-бап).

Әскери мүлікті қасақана жою немесе бүлдіру (459-Б.).

Әскери мүлікті абайсызда жою немесе бүлдіру (460-Б.).

Әскери мүлікті жоғалту (461-Б.).

Қаруды, сондай-ақ айналасындағыларға қауіп төндіретін заттар мен заттарды ұстау ережелерін бұзу (462-бап).

Машиналарды жүргізу немесе пайдалану ережелерін бұзу (463-бап).

Ұшу немесе оған дайындалу ережелерін бұзу (464-бап).

Кеме жүргізу ережелерін бұзу (465-бап).

Адамның алкогольден, есірткіден немесе уытқұмарлықтан масаң күйде машина жүргізуі, кеме жүргізуі, әскери ұшу аппаратын басқаруы, мұндай адамның жүргізуін немесе басқаруын беру не әскери техниканы жүргізуге немесе басқаруға жіберу (466-бап).

Әскери сипаттағы құпия мәліметтері бар құжаттармен жұмыс істеу тәртібін бұзатын құқық бұзушылық.

Әскери сипаттағы құпия мәліметтерді жария ету немесе берілген сипаттағы құпия мәліметтер көздерін жоғалту (458-Б.).

5. Әскери қылмыстық құқық бұзушылықтардың өзге де түрлері. Өз еркімен тұтқынға алу (456-Б.). Қарақшылық (457-Б.).

Тақырып 13: Басқару тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар

Басқару тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы құрестің маңызы. Құқық қорғау органдарының осы қылмыстық-құқықтық әрекеттердің алдын алудағы, жолын кесудегі рөлі.

Басқару тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы және түрлері.

1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік және қоғамдық құрылысының беделіне қол сұғатын құқық бұзушылықтар.

Мемлекеттік рәміздерді қорлау (372-Б.).

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентін - Елбасын көпшілік алдында қорлау және оның абыройы мен қадір - қасиетіне өзгедей қолсұғушылық, Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің - Елбасының бейнесін бүлдіру, Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің - Елбасының заңды қызметіне кедергі жасау (373-Б.).

Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің - Елбасының қызметіне қол сұғалмаушылық кепілдіктерін бұзу (374-бап).

Қазақстан Республикасы Президентінің абыройы мен қадір-қасиетіне қол сұғу және оның қызметіне кедергі жасау (375-Б.).

Қазақстан Республикасы Парламенті депутатының абыройы мен қадір-қасиетіне қол сұғу және оның қызметіне кедергі жасау (376-Б.).

Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің қызметіне кедергі жасау (377-Б.).

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын заңсыз көтеру (сғ.391).

2. Мемлекеттік органдардың басқарушылық қызметіне байланысты билік пен өзге де адамдардың мүдделеріне қол сұғуға байланысты құқық бұзушылықтар.

Билік өкілін қорлау не оған бағынбау (378, 379-Б.). Билік өкілінің түсінігі.

Билік өкіліне қатысты күш қолдану (380-Б.). Прокурордың қызметіне кедергі жасау және оның заңды талаптарын орындамау (381-Б.).

Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын лауазымды адамға қатысты қолданылатын қауіпсіздік шаралары туралы мәліметтерді жария ету (382-Б.).

4. Ресми құжаттар мен мемлекеттік наградалар айналысының белгіленген тәртібіне қол сұғатын құқық бұзушылықтар.

Ресми құжаттар мен мемлекеттік наградаларды сатып алу немесе өткізу (383-Б.). Құжаттарды заңсыз алып қою, құжаттарды, мөртабаңдарды, мөрлерді ұрлау, жою, бүлдіру немесе жасыру (384-бап). Жалған құжаттарды, мөртабаңдарды, мөрлерді, бланкілерді, пошта төлемінің мемлекеттік белгілерін, мемлекеттік наградаларды қолдану жасау, дайындау немесе өткізу (385-бап). Билік пен басқару органдарының қалыпты қызметіне қол сұғатын құқық бұзушылықтар. Өзінше билік ету (389-құжат). Өзбырлықтың түрлері.

Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын билік өкілінің немесе лауазымды адамның атағын өз бетінше иелену (390-Б.). Көші-кон заңнамасын бұзатын құқық бұзушылықтар (393-395-Б.).

Байланыс желілері мен құрылыстарын, сондай-ақ мемлекеттік күзетілуге жататын объектілерді күзету қағидаларын бұзу (398-бап). Жиналыстарды, митингілерді, пикеттерді, көше шерулерін және демонстрацияларды ұйымдастыру мен өткізу тәртібін бұзу (400-бап). Тыйым салынған ереуілге басшылық ету, кәсіпорынның соғыс уақытында немесе төтенше жағдай кезінде жұмысына кедергі жасау (401-бап). Сот заңсыз деп таныған ереуілге қатысуды жалғастыруға итермелейтін әрекеттер (402-Б.).

Қоғамдық бірлестіктер мүшелерінің мемлекеттік органдардың қызметіне заңсыз араласуы (403-бап).

5. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасына қол сұғылмаушылыққа қол сұғатын құқық бұзушылықтар.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қасақана заңсыз кесіп өту (392-б.). Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын құқыққа қарсы өзгерту (396-б.).

6. Басқару тәртібіне қарсы өзге де қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Көлік құралының сәйкестендіру нөмірін қолдан жасау, жою, көрінеу қолдан жасалған сәйкестендіру нөмірі бар транспорттық құралды өткізу (386-бап).

Әскери қызметтен және жұмылдыру бойынша шақырудан жалтару (387-388-б.). Оларды жасағаны үшін қылмыстық жауаптылықтан босату шарттары.

Қызыл жарты айдың, Қызыл Кресттің, Қызыл кристалдың эмблемалары мен белгілерін заңсыз пайдалану (397-бап). Ақпаратты жасырын алудың арнайы техникалық құралдарын заңсыз дайындау, өндіру, сатып алу, өткізу немесе пайдалану (399-бап).

Заңсыз қоғамдық және басқа да бірлестіктер құру, оларға басшылық жасау және олардың қызметіне қатысу (404-б.). Қоғамдық немесе діни бірлестіктің не өзге де ұйымның экстремизмді немесе терроризмді жүзеге асыруына байланысты олардың қызметіне тыйым салу немесе тарату туралы сот шешімінен кейін олардың қызметін ұйымдастыру және оған қатысу (405-бап). Шет мемлекеттердің саяси партиялары мен кәсіптік одақтарына жәрдем көрсету (406-бап).

Тақырып 14: Сот төрелігіне және жазаны орындау тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар

Қазақстан Республикасының Конституциясы сот төрелігінің мүдделерін қорғау туралы. Сот төрелігіне және жазаларды орындау тәртібіне қарсы құқық бұзушылықтарға қарсы қылмыстық-құқықтық күрестің маңызы және құқық қорғау органдарының осы құқыққа қарсы іс-әрекеттердің алдын алу мен жолын кесудегі рөлі.

Сот төрелігіне және ишшазанияларды орындау тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар ұғымы мен түрлері.

1. Анықтау, тергеу, прокуратура және сот органдарының лауазымды адамдары жасайтын құқық бұзушылықтар. Олардың мемлекеттік қызмет пен мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы құқық бұзушылықтардан айырмашылығы.

Көрінеу кінәсіз адамды қылмыстық жауаптылыққа тарту (412-бап).

Қылмыстық жауаптылықтан көрінеу заңсыз босату (413-бап).

Көрінеу заңсыз ұстау, қамауға алу немесе күзетпен ұстау (414-бап).

Айғақтар беруге мәжбүрлеу (415-бап).

Дәлелдемелерді және жедел-іздістіру материалдарын бұрмалау (416-бап).

Көрінеу әділетсіз үкім, шешім немесе өзге сот актісін шығару (418-бап).

Қылмысты жасыру (433-б.).

2. Өздеріне қатысты құқықтық нриин жасау шаралары қолданылған адамдар жасайтын құқық бұзушылықтар.

Бас бостандығынан айыру орындарынан, қамаудан немесе қамаудан қашу (426-бап). Ол үшін қылмыстық жауапкершіліктен қорқу шарттары.

Бас бостандығынан айыру түріндегі жазаны өтеуден жалтару (427-бап).

Қылмыстық-атқару мекемесі әкімшілігінің заңды талаптарына бағынбау (428-б.).

Қоғамның оқ оқшаулауын қамтамасыз ететін мекеменің қызметкеріне не оның жақындарына, сондай-ақ сотталған адамға қатысты күш қолдану қатерін төндіру немесе олардың денсаулығына немесе өміріне қол сұғу (429-б.).

Босатылған адамдар мен І бас бостандығынан айыру орындарын сот белгілеген әкімшілік қадағалаудан жалтару (431-бап).

3. Заң бойынша немесе азаматтық борышқа орай сот төрелігіне жәрдемдесуге және оның жүзеге асырылуына келергі жасамауға міндетті адамдар жасайтын құқық бұзушылықтар.

Сот төрелігін жүзеге асыруға және сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізуге кедергі жасау (407-б.).

Сот төрелігін немесе сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның өміріне қол сұғу (408-б.).

Сот төрелігін немесе сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыруға байланысты қорқыту немесе күш қолдану әрекеттері (409-б.).

Сотты құрметтемеу (410-б.).

Судьяға, алкабиге, прокурорға, тергеушіге, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамға, сарапшыға, сот приставына, сот орындаушысына қатысты жала жабу (411-бап).

Коммерциялық параға сатып алуға не паракорлыққа арандату (417-б.).

Көрінеу жалған сөз жеткізу (419-б.).

Сарапшының, маманның көрінеу жалған айғақтары, қорытындылары немесе қате аударма жасау (420-б.).

Куәнің немесе жәбірленушінің айғақтар беруден бас тартуы (421-бап). Осы іс-әрекет үшін қылмыстық жауаптылықтан босатудың шарттары.

Пара алу немесе айғақтар беруге немесе айғақтар беруден жалтаруға, жалған қорытынды беруге не қате аударуға мәжбүрлеу (422-б.).

Сотқа дейінгі іс жүргізу деректерін жария ету (423-б.).

Мемлекеттік қорғауға жататын адамдарға қатысты қолданылатын қауіпсіздік шаралары туралы мәліметтерді жария ету (424-бап).

Тізімделген немесе тыйым салынған не тәркіленуге жататын мүлікке қатысты заңсыз әрекеттер (425-бап).

Сот үкімін, сот шешімін немесе өзге де сот актісін не атқарушылық құжатты орындамау (362-бап).

Қылмыстық құқық бұзушылықты жасыру (433-б.). Қылмыс туралы хабарламау (434-б.). Осы құқық бұзушылықтар үшін қылмыстық жауаптылықтан босату шарттары.

Адвокаттар мен өзге де адамдардың адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғау, сондай-ақ жеке және заңды тұлғаларға заң көмегін көрсету жөніндегі заңды қызметіне кедергі жасау (435-бап).

Азаматтың алқаби міндеттерін атқаруға кедергі жасау (436-б.).

Тақырып 15: Ақпараттандыру және байланыс саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтар және медициналық қылмыстық құқық бұзушылықтар

Осы құқық бұзушылықтар тобының түсінігі мен түрлері. Қоғамдық қауіп және осы қылмыстық құқық бұзушылықтардың даму тенденциялары, Қазіргі жағдайда олармен қылмыстық-құқықтық күрестің маңызы.

Ақпаратқа, ақпараттық жүйеге немесе ақпараттық - коммуникациялық желіге құқыққа сыйымсыз қол жеткізу (205-б.). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Ақпаратты заңсыз жою немесе түрлендіру (206-б.). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Ақпараттық жүйенің немесе ақпараттық-коммуникациялық желінің жұмысын бұзу (207-бап). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Ақпаратты заңсыз иелену (208-б.). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері. Ақпаратты беруге мәжбүрлеу (209-б.). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері. Зиянды компьютерлік бағдарламалар мен бағдарламалық өнімдерді жасау, пайдалану немесе тарату (210-б.). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Қолжетімділігі шектеулі электрондық ақпараттық ресурстарды заңсыз тарату (211-бап). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Құқыққа қайшы мақсаттарды көздейтін интернет-ресурстарды орналастыру үшін қызметтер көрсету (212-бап). Бұл қылмыстың түрлері

Ұялы байланыстың абоненттік құрылғысының сәйкестендіру кодын, абоненттің сәйкестендіру құрылғысын құқыққа сыйымсыз өзгерту, сондай-ақ абоненттік құрылғының сәйкестендіру кодын өзгерту үшін бағдарламалар жасау, пайдалану, тарату (213-бап). Бұл құқық бұзушылықтың түрлері.

Азаматтардың денсаулығын сақтау туралы Қазақстан Республикасының Конституциясы. Құқық қорғау органдарының адам қауіпсіздігі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі міндеттері.

Медицина немесе фармацевтика қызметкерінің кәсіптік міндеттерін тиісінше орындамауы (317-бап).

Клиникалық зерттеулер жүргізу және профилактиканың, диагностиканың, емдеу мен медициналық оңалтудың жана әдістері мен құралдарын қолдану тәртібінің бұзылуы (318-бап).

Заңсыз түсік жасау (319-б.). Науқасқа көмек көрсетпеу (320-бап).

Дәрігерлік құпияны жария ету (321-б.).

Заңсыз Медициналық және фармацевтикалық қызмет және есірткі құралдарын немесе психотроптық заттарды алуға құқық беретін рецептерді немесе өзге де құжаттарды заңсыз беру не қолдан жасау (322-бап).

Жалған дәрілік заттармен, медициналық мақсаттағы бұйымдармен немесе медициналық техникамен жұмыс істеу (323-бап).

«ҚР Қылмыстық құқық» пәні бойынша сұрақтар (ерекше бөлім)

1. Адамға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Оларды адамның денсаулығына және басқа да жеке игіліктеріне зиян келтіретін басқа әрекеттерден ажырату.

2. Отбасы мен кемелетке толмағандарға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері.

3. Адамның конституциялық құқықтары мен бостандықтарына қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Азаматтардың конституциялық құқықтарын қорғаудағы құқық қорғау органдарының рөлі.

4. Адамзаттың бейбітшілігі мен қауіпсіздігіне қарсы қылмыстар ұғымы мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

5. Мемлекеттің конституциялық құрылымы мен қауіпсіздігінің негіздеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

6. Меншікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

7. Коммерциялық және басқа ұйымдардағы қызметтің мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтарға қарсы күрестің маңызы. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

8. Экономикалық қызмет саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

9. Қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар. Қазіргі жағдайдағы терроризмге қарсы күрестің маңызы

10. Халықтың денсаулығы мен адамгершілікке қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

11. Экологиялық қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

12. Мемлекеттік қызмет пен мемлекеттік басқару мүдделеріне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

13. Басқару тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері. Осындай қылмыстарға мысалдар келтіріңіз

14. Сот төрелігіне және жазаларды орындау тәртібіне қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері.

15. Ақпараттандыру және байланыс саласындағы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігі мен түрлері және медициналық қылмыстық құқық бұзушылықтар.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі. – Алматы: ЖШС «Норма», 2022.- 256 б.
2. Ағыбаев А.Н. Қылмыстық құқық: Оқулық Ерекше бөлім. - Өнд, толық. – 5-бас – Алматы: Жеті жарғы, 2018. – 376 б.
3. Ағыбаев А.Н. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне түсіндірме. Жалпы және Ерекше бөліктер. – Алматы: Жеті Жарғы, 2015. – 768 б.
4. Уголовное право Республики Казахстан том 2. (особенная часть) Рогов И.И., Балтабаев К.Ж., Коробеев А.И. – Алматы: Жеті Жарғы, 2023 Борчашвили И.Ш. Комментарий к Уголовному кодексу Респблике Казахстан. Общая часть (том 1) / Под общ. ред. Генерального Прокурора Республики Казахстан, Государственного советника юстиции 1 класса Даулбаева А.К. – Алматы: Жеті Жарғы, 2021.

5. Ә.С.Кожамет, М.В.Олексюк. Альбом схем по уголовному праву Республики Казахстан. Особенная часть. Учебное пособие. – Алматы, 2022. – 429 с.

Қосымша әдебиет:

1. Мерзудинов Е.С., Каженов Е.Е. Жеке адамға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтар. Оқу құралы. – Алматы, 2022 – 138 б.
2. Амуртаева Д.Т., Августхан С.А., Садықова С.Т. ҚР-да трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы іс-қимылдың қылмыстық – құқықтық шаралары. Оқу құралы. – Алматы, 2022. – 118 б.
3. Мерзудинов Е.С., Каженов Е.Е., Каженова А.С. Уголовные правонарушения против личности. Учебное пособие. – Алматы, 2022. – 145 стр.
4. Уголовное право Республики Казахстан: Общая часть. Учебник. Отв.ред. д.ю.н., проф. И. И. Рогов и д.ю.н. К.Ж.Балтабаев. Алматы: Жеті Жарғы, 2016.
5. Нугманова Р.Р. Практика противодействия легализации преступных доходов и финансированию терроризма. Учебное пособие. – Алматы, 2022. – 249 с.
6. Амуртаева Д.Т., Августхан С.А., Садықова С.Т. ҚР-да трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы іс-қимылдың қылмыстық – құқықтық шаралары. Оқу құралы. – Алматы, 2022. – 118 б.

«ҚР Қылмыстық іс жүргізу құқығы» пәні бойынша бағдарлама

Тақырып 1: Қылмыстық процестің түсінігі мен міндеттері

Қылмыстық процестің түсінігі, маңызы. Қылмыстық процесс туралы түсінік. Қылмыстық процестің міндеттері

Тақырып 2: Қылмыстық процестің принциптері

Қылмыстық процестің принциптерін олардың мақсатына қарай саралау: «Идеялар принциптері»; құқықтық нормалар мен заңнамалардың жиынтығынан туындайтын принциптер; және «нормалар-принциптер». Қылмыстық процесс теориясындағы принциптердің жіктелуі. Қылмыстық процестің принциптерін жіктеу: Нормативтік бекіту орны; ықпал ету саласы; салалық тиістілік; қылмыстық процестің жүйесінде іске асыру; қылмыстық процестің кезеңдері бойынша. ҚР ҚДЖК бойынша қылмыстық процесс қағидаттарының жүйесі. Адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарының кепілдіктерін анықтайтын принциптер: ұғым және жүйе. Заңдылық. Жеке тұлғаға қол сұғылмаушылық. Жеке өмірге қол сұғылмаушылық. Хат алмасу, телефон арқылы сөйлесу, пошта, телеграф және басқа да хабарламалардың құпиясы. Тұрғын үйге қол сұғылмаушылық. Меншікке қол сұғылмаушылық. Кінәсіздік презумпциясы. Қайта соттауға және қылмыстық қудалауға жол бермеу. Айғақтар беру міндетінен босату. Іс жүргізу әрекеттері мен шешімдеріне шағымдану еркіндігі. Сот билігін жүзеге асырудың негіздерін анықтайтын принциптер: ұғым және жүйе. Сот төрелігін тек соттың жүзеге асыруы. Адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сот арқылы қорғау. Заң мен сот алдындағы теңдік негізінде сот төрелігін жүзеге асыру. Судьяның тәуелсіздігі. Тараптардың бәсекелестігі мен теңдігі негізінде сот ісін жүргізуді жүзеге асыру. Жариялылық. Қылмыстық процесті жүргізетін органдардың қылмыстық іс жүргізу қызметінің негіздерін анықтайтын принциптер: ұғым Н жүйесі. Жеке адамның ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу. Қылмыстық істер бойынша іс жүргізу кезінде азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғау. Істің мән-жайларын жан-жақты, толық және объективті зерттеу. Дәлелдемелерді ішкі сенім бойынша бағалау. Құдіктіге, айыпталушыға қорғау құқығын қамтамасыз ету. Білікті заң көмегіне құқықты қамтамасыз ету. Қылмыстық іс жүргізу тілі.

Тақырып 3: Қылмыстық процеске қатысушылар

Қылмыстық процеске қатысушылардың түсінігі, олардың жіктелуі. Қылмыстық сот ісін жүргізуді жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар. Өздерінің немесе ұсынылған құқықтары мен мүдделерін қорғайтын процеске қатысушылар. Қылмыстық процеске қатысатын өзге де адамдар

Тақырып 4: Процестің мәжбүрлеу шаралары

Процедуралық мәжбүрлеу шараларының мәні, мәні және түрлері. Құдіктіні ұстау. Бұлтартпау шаралары және олардың түрлері. Процестің мәжбүрлеудің өзге де шаралары

Тақырып 5: Қылмыстық процесегі дәлелдер
Дәлелдемелер ұғымы, олардың жіктелуі. Дәлелдемелер көздерінің түрлері

Тақырып 6: Қылмыстық процесеге дәлелдеу
Дәлелдеу процесі, оның элементтерінің сипаттамасы. Дәлелдеуге жататын жағдайлар. Дәлелдеу процесі және оның элементтері. Дәлелдеу процесінің түсінігі және оның мазмұны. Дәлелдеу процесінің элементтері. Дәлелдемелерді жинау және бекіту. Дәлелдемелерді зерттеу. Дәлелдемелерді бағалау. Дәлелдерді қолдану. Дәлелдеу үдерісіндегі ғылыми-техникалық құралдар. Алдын ала болжам. Дәлелдеу тақырыбы мен шегі. "Дәлелдеуге жататын мән-жайлар" және "іс үшін маңызы бар мән-жайлар" ұғымдарының арақатынасы. Дәлелдеудің жалпы пөні. Кәсілетке толмағандардың қылмыстары туралы істер бойынша дәлелдеменің мәні. Өндірісте медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы дәлелдеменің мәні. Дәлелдеу элементінің элементтерінің мазмұны. Дәлелсіз анықталған жағдайлар. Дәлелдеу шектерін анықтау.

Тақырып 7: Сотқа дейінгі тергеудің басталуы
Сотқа дейінгі тергеу басталуының түсінігі мен мәні. Сотқа дейінгі тергеу-тексерудің басталу себептері

Тақырып 8: Сотқа дейінгі тергеу-тексеру жүргізудің жалпы шарттары

Сотқа дейінгі тергеу-тексеру жүргізудің жалпы шарттары. Адамды күдікті деп тану және күдіктінің іс-әрекетінің біліктілігін айқындау

Тақырып 9: Тергеу әрекеттері
Тергеу әрекеттерінің түсінігі мен мазмұны. Тергеу әрекеттерін жүргізудің жалпы ережелері. Тергеу әрекеттерінің түсінігі және жіктелуі. «Тергеу әрекеттері» және «іс жүргізу әрекеттері» терминдерінің арақатынасы. Тергеу әрекеттері жүйесі. Жедел тергеу әрекеттері және одан кейінгі әрекеттер. Сотқа дейінгі іс жүргізудің басталуына байланысты тергеу әрекеттері. Тергеу әрекеттерін нақты деректерді көрсету сипаты мен мақсаты, мақсаттары, әдістері, дәлелдемелік ақпарат алу процесі, жүргізу тәртібі бойынша жіктеу. Тергеу әрекеттерін жүргізудің заңды негіздері. Тергеу әрекеттерін жүргізудің нақты негіздері. Тергеу әрекеттерінің кезектілігі.

Тақырып 10: Қылмыстық істер бойынша негізгі сот талқылауын тағайындау

Соттылықтың түсінігі мен түрлері. Қылмыстық істер бойынша негізгі сот талқылауын тағайындау кезеңінің түсінігі мен маңызы

Тақырып 11: Негізгі сот талқылауы
Негізгі сот талқылауының түсінігі мен мазмұны негізгі сот талқылауының құрылымы. Дайындық бөлігі. Сот тергеуі. Сот жарыссөздері. Сотталушының

соңғы сөзі. Үкім шығару үшін сотты кеңесу бөлмесіне шығару. Сотты сот залына қайтару және үкім шығару. Негізгі сот талқылауының дайындық бөлігі. Аудармашыға оның құқықтары мен міндеттерін түсіндіру, оған қарсылық білдіру туралы мәселелерді шешу. Сотталушының жеке басын анықтау және оған айыптау актісінің көшірмесін уақтылы тапсыру. Сот құрамын және процестің басқа қатысушыларын жариялау, сотқа және процестің басқа қатысушыларына қарсылық білдіруге рұқсат беру. Сотталушыға оның құқықтарын түсіндіру. Жәбірленушіге, жеке айыптаушыға, азаматтық талапкерге және азаматтық жауапкерге олардың құқықтарын түсіндіру. Сарапшыға оның құқықтары мен міндеттерін түсіндіру. Маманға оның құқықтары мен міндеттерін түсіндіру. Өтініш және тараптардың өтініштерін шешу. Мүмкіндіктер туралы мәселені шешу. Сот тергеуі. Сот тергеуі басталды. Сотталушының ұстанымын анықтау. Дәлелдемелерді ұсыну және зерттеу тәртібі. Басты сот талқылауына қатысатын адамдардан жауап алу. Сотталушыдан жауап алу. Сотталушының айғақтарын жариялау. Жәбірленушіден, куәгерлерден жауап алу. Жәбірленуші мен куәгердің айғақтарын жариялау. Сот талқылауындағы сараптама. Сарапшыдан жауап алу. Заттай дәлелдемелерді тексеру. Тергеу әрекеттерінің хаттамалары мен құжаттарын жария ету. Жер бедерін және үй-жайларды тексеру. Тану үшін ұсыну, куәландыру, жергілікті жерде айғақтарды тексеру және нақтылау, эксперимент жүргізу, үлгілерді алу. Дәлелдемелерді зерттеуді шектеу. Сот тергеуінің аяқталуы. Істі қысқартылған тәртіппен сот талқылауы. Сот талқылауы және сотталушының соңғы сөзі. Сот жарыссөздерінің мазмұны мен тәртібі. Сотталушының соңғы сөзі. Үкімнің қаулысы. Сот үкімі. Үкімдердің түрлері. Үкімдер жасау тәртібі. Айыптау құрылымы мен мазмұны

Тақырып 12: Апелляциялық іс жүргізу.

Сот шешімдерін орындау апелляциялық іс жүргізу кезеңінің түсінігі мен маңызы. Сот шешімдерін орындау сатысының мазмұны. Заңды күшіне енген сот үкімдері мен қаулыларын қайта қарау кезеңінің мәні мен міндеттері. Апелляциялық іс жүргізу еркін шағымдану құқығын іске асырудың іс жүргізу нысандарының бірі ретінде. Апелляциялық іс жүргізудің міндеттері. Өндірістің апелляциялық тәртібі. Қарауға жататын сот актілері. Апелляциялық іс жүргізуді қозғау тәртібі. Апелляциялық шағымдар, наразылықтар беру тәртібі мен мерзімдері. Апелляциялық шағымдардың, наразылықтардың мазмұны. Қосымша материалдарды ұсыну. Істі тексерудің тексеру тәртібі. Апелляциялық сатыдағы сот отырысын тағайындау. Апелляциялық сатыдағы сот отырысын дайындау. Істі апелляциялық сатыда қарау тәртібі. Апелляциялық сатыдағы соттың өкілеттіктері. Үкімнің күшін жоюға немесе өзгертуге негіздер. Сот тергеуінің біржақтылығы немесе толық следстігі. Жазаның қылмыстық құқық бұзушылықтың ауырлығына және сотталған адамның жеке басына сәйкес келмеуі. Апелляциялық саты қабылдайтын шешімдер. Бірінші сатыдағы соттың үкімін (қаулысын) өзгеріссіз, ал апелляциялық (жеке) шағымды, наразылықты қанағаттандырусыз қалдыру туралы шешім. Үкімді өзгерту. Айыптау үкімінің

күшін жою және істі тоқтату туралы. Айыптау үкімінің күшін жою және ақтау үкімін шығару ақтау үкімінің күшін жою және айыптау үкімін шығару. Қосымша тергеу үшін істі жібере отырып, үкімнің күшін жою. Апелляциялық сатының қылмыстық процесте азаматтық талапты қарауы. Апелляциялық үкімнің, қаулының мазмұны. Істі қайта қарау. Істі қайта қарауды апелляциялық және бірінші сатыдағы соттар жүзеге асырады. Апелляциялық сатыдағы соттың қарау мәні. Бірінші сатыдағы соттың қайта қарау мәні.

Тақырып 13: Заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарау жөніндегі іс жүргізу

Заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарау жөніндегі іс жүргізудің түсінігі мен мәні. Заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарау жөніндегі іс жүргізудің мазмұны

Тақырып 14: Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді қайта бастау

Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді қайта бастау кезеңінің түсінігі мен мазмұны. Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді қайта бастау тәртібі. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау ұғымы, мәні мен міндеттері. Қылмыстық процестің дербес кезеңі ретінде жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау. Сот үкімдерінің заңдылығы мен негізділігіне кепілдік беру жүйесінде жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау орны. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау бастаудың максаттары мен міндеттері. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істі қайта бастау-заңды күшіне енген сот шешімін қайта қараудың айрықша құқық қорғау нысаны. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау негіздері. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта бастау негіздерінің түрлері. Үкім, ұйғарым немесе қаулы шығару кезінде сотқа белгілі болмаған өзге де мән-жайлар. Заңсыз және негізсіз үкім (сот шешімі) шығаруға негіз болған лауазымды адамдардың (анықтаушының, тергеушінің, прокурордың, судьяның), өзге де адамдардың (сарапшылардың, куәнің) қылмыстық әрекеттері. Өздері қылмыстық емес, бірақ әділетсіз сот шешімін шығаруға негіз болған басқа жағдайлар. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істер бойынша іс жүргізуді қозғаудың іс жүргізу тәртібі. Жаңадан ашылған жағдайларға байланысты өндірісті қозғау шындықтары. Жаңадан ашылған жағдайларға байланысты өндірісті қозғау себептері. Жаңадан ашылған мән-жайларды тергеу. Жаңадан ашылған мән-жайларға тергеу жүргізу мерзімдері. Жаңадан ашылған мән-жайларды тексерудің немесе тергеудің аяқталуы. Өндірісті тоқтату туралы қаулы. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қылмыстық істерді қайта қарау. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты іс бойынша іс жүргізуді қайта бастау туралы прокурордың қорытындысы. Жаңадан ашылған мән-жайлар

бойынша заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарауға құқылы сот органдарының жүйесі. Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша істерді қайта қарау нысаны. Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша істерді қараудың сот тәртібі. Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты қайта қаралатын қылмыстық іс бойынша шешім. Процессуалдық мерзімдерді есептеу. Істі жаңа қарағаннан кейін шығарылған үкімге шағымдану және наразылық білдіру.

Тақырып 15: Қылмыстық процестегі ерекше өндірістер

Есі дұрыс емес адамдарға медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы істер бойынша сот ісін жүргізу. Кәмелетке толмағандардың қылмыстық құқық бұзушылықтары туралы істер бойынша іс жүргізу. Қылмыстық қудалаудан артықшылықтары мен иммунитеті бар адамдардың істері бойынша іс жүргізудің ерекшеліктері.

«ҚР Қылмыстық іс жүргізу құқығы» пәні бойынша сұрақтар

1. Қылмыстық процестің түсінігі, мәні және міндеттері.
2. Қылмыстық процесс принциптерінің түсінігі мен маңызы.
3. Қылмыстық процеске қатысушылардың мәні, маңызы және жіктелуі.
4. Қылмыстық процестегі дәлелдемелердің түсінігі, мәні және маңызы.
5. Қылмыстық іс бойынша дәлелдеме жататын мән-жайлар.
6. Қылмыстық іс жүргізу дәлелдемелерінің элементтері.
7. Қылмыстық іс жүргізу мәжбүрлеу шараларының түсінігі, маңызы және түрлері.
8. Бұлтартпау шараларының түсінігі, мәні және маңызы.
9. Күдіктіні ұстаудың мәні мен маңызы.
10. Процедуралық мәжбүрлеудің басқа шаралары: тұжырымдамасы, түрлері, мағынасы, бұлтартпау шараларынан айырмашылықтары және олардың ұжастықтары.
11. Сотқа дейінгі тергеудің басталуы.
12. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру нысандары.
13. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында Прокурордың өкілеттіктері
14. Тергеу әрекеттерінің мәні, мәні және жіктелуі.
15. Тергеу әрекеттерін жүргізудің жалпы ережелері.
16. Соттылықтың түсінігі мен түрлері.
17. Қылмыстық істер бойынша негізгі сот талқылауына тағайындау кезеңінің түсінігі мен маңызы
18. Негізгі сот талқылауының түсінігі мен мазмұны
19. Заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарау жөніндегі іс жүргізудің түсінігі мен мәні
20. Апелляциялық іс жүргізу кезеңінің түсінігі мен маңызы
20. Апелляциялық іс жүргізу кезеңінің түсінігі мен маңызы
21. Сот шешімдерін орындау сатысының мазмұны
22. Заңды күшіне енген сот шешімдерін қайта қарау жөніндегі іс жүргізудің мазмұны

23. Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді қайта бастау кезеңінің түсінігі мен мазмұны

24. Есі дұрыс емес адамдарға медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы істер бойынша сот ісін жүргізу.

25. Кәмелетке толмағандардың қылмыстық құқық бұзушылықтары туралы істер бойынша сотқа дейінгі іс жүргізу.

26. Артықшылықтары бар адамдардың істері бойынша іс жүргізу ерекшеліктері.

27. Қылмыстық қудалаудан иммунитеті бар адамдардың істері бойынша іс жүргізудің ерекшеліктері. 28. Қылмыстық теріс қылықтар туралы істер бойынша іс жүргізу.

29. Қылмыстық сот ісін жүргізу саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың түсінігі, түрлері және мазмұны.

30. Алкабилер қатысатын істер бойынша іс жүргізу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Кенжибекова, Э.П. Қазақстан Республикасының қылмыстық іс жүргізу құқығы: Пәнін оқу әдістемелік кешені (ПОӘК). - Алматы: КазАТиСО, 2017..

2. Уголовно-процессуальное право Республики Казахстан: Курс лекций / Под общ. ред. д.ю.н., проф. Толеубековой Б.Х. – Алматы: Жеті жарғы, 2016.

3. Журсимбаев С.К. Организация досудебного расследования в Республике Казахстан: Учебник. – Алматы: N-PRESS, 2019.

4. Загорский Г.И., Хатуева В.В. Актуальные проблемы теории и практики уголовного процесса. Курс лекций. Общая часть. – М.: Проспект, 2021.

Қосымша әдебиеттер:

1. Когамов М.Ч. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Республики Казахстан. Общая часть. Алматы: Жеті жарғы, 2015.

2. Когамов М.Ч. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Республики Казахстан. Особенная часть. Алматы: Жеті жарғы, 2015.

3. Уголовный процесс / Под ред. Б.Б. Булатова, А.М. Баранова. - М.: Юрайт, 2017.

4. Уголовный процесс / Под ред. В.А. Лазаревой. - М.: Юстиция, 2018.

Нормативтік құқықтық актілер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30 тамыздағы Конституциясы. - Алматы: Заңгер, 2024.

2. 2000 жылғы 25 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасының сот жүйесі және судьяларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының конституциялық заңы. - Алматы: Заңгер, 2024.

3. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 4 шілдедегі Қылмыстық-процестік кодексі. - Алматы: Заңгер, 2024.

4. «Қылмыстық істер бойынша дәлелдемелерді бағалаудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2006 жылғы 20 сәуірдегі № 4 нормативтік қаулысы.